Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 244 (16467) | 1983 оной октябриин 23, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

…ковай …та …ярлба

…СС-эй ЦК-гай …литбюродо

…ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо…ска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй гадаа…дэй министрнүүдэй комитедэй Софида боло…дүнгүүд тухай нүхэр А. А. Громыкын …хаража үзөөд, hайшааhан байна. Дундуур …дэхэ американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун …хэдэн оронуудта hаяын сагта тараан тод…гэhэн США-гай ба НАТО-гай талаар тэдэ…нгуудай hанаашалжа байhанhаа уламжа…дерна дайнай аюулhаа Европые ар…лхын тула өөhэдhөөнь дулдыдаhан бүхы …Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй ба…байhые гадаадын хэрэгүүдэй министрнүү…заседани элирхэйлэн харуулба. Арадуудай …гүүдые тоонгүй, ядерна буу зэбсэгүүдые үр…, политическэ байдалые улам түгшүүрил…байhан бүхы юумэндэ hэримжэтэй хёрхоор …гэжэ социалис оронууд нэгэн hаналтай…абаhан шиидхэбэри соогоо мэдүүлнэ.

…Хонеккертой уулзажа хөөрэлдэhэн тухайдаа …Громыкын хэhэн мэдээсэлые КПСС-эй ЦК-…hайшаагаа. ФРГ-гэй федеральна канцле…гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер…хөөрэлдөөнүүд тухайдаа, мүн Австриин Рес…хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай хөөрэлдэhэн …А. Громыко Политбюродо элидхэбэ.

…И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводто, Горь…льна заводто шэнэ түхэлэй ашаанай авто…, тэдээндэ табигдаха дизельнэ двигатель…хэрэгые эмхидхэхэ тухай СССР-эй Мини…Соведэй дурадхалнууд hайшаагдаhан байна. …промышленностиин бүтээн гаргаhан, хам…нуудаар аха дүү социалис оронуудhаа аса…нөөнэй технологическа ба инженерна түхеэ…нэбтэрүүлhэнэй үндэhөөр 1984—1988 онууд…мобильнуудые бүтээн гаргажа эхилхээр хараа…нэ дизельнэ двигательтэй ашаанай машина…байгааша автомашинануудта орходоо hураг…эхэтэй, гаргаша багатай байха юм.

…рдохи табан жэлдэ, 2000-дахи он болотор …электрын элшэ хүсые хурдан түргэнөөр …Грузиин Компартиин Центральна Коми…дурадхалые Политбюро hайшаагаа. Эндэ …ростанцинууд, мүн электро-дамжуулгын ли…дахаар, hэльбэн шэнэлэгдэхээр хараалагда…гдэhэн программые бэелүүлгэ Закавказиин …түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриие улам hай…түгшүүритай болгохо, хэрэглэгшэдые элшэ хү…айгаар хангаха, Грузиин ССР-эй промыш…хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөө…о байна.

…60 миллионhоо дээшэ пайщнгуудые нэгэ…ой розничэ бүхы эд бараанай эрьесын …шахуу хубиие хангадаг эд хэрэглэгшэдэй …ерэхэ жэлэй хоёрдохи хахадта тоосоото-hун…нуудые үнгэргэлгэтэй дашарамдуулан, пар…изацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай …СС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ …гдэбэ. Эд хэрэглэгшэдэй кооперацида үнгэр…тоосоото-hунгалтын кампани кооперативна эм…лмэриие али бүхы талаhаань бүтэмжэтэй …хэлсэхэ, үүсхэл эдэбхитэй, дүршэл ехэтэй …тэдэнэй hунгагдадаг зургаануудые бэхижүүл…наймаае, бэлэдхэлэй ба үйлэдбэрилгын ажал …гжөөхэ, нарижуулан hайжаруулха талаар аб…тдые, социалис уялгануудые дүүргэхын тү…шангадхаха, эд бараанай нөөсэнүүдые үр…нэй шанарыень дээшэлүүлхэ, хүн зониие …ы талые саашадань hайжаруулха арга ол…гэжэ Политбюро тэмдэглээ.

…болон гадаадын политикын бусад зарим …КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани …зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

ХI ТАБАН ЖЭЛ — АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

«...БИДЭ ГЭhЭН ХАМТААРАА»

Ажалай эмхидхэл нарижуулан hайжаруулха ябадал түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй гэжэ бодото ажабайдалнай харуулна. Мүн коллективэй гэшүүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ шухала хүдэлмэридэ эли бодо үрэ дүн туйлагдадаг байха юм. Юуб гэхэдэ, ажалай шэнэ гуримда ороhон бригада даажа байhан хэрэгэйнгээ түлөө хамтаараа гүйсэд харюусадаг болоходоо, гэшүүн бүхэнэйнгээ хэhэн ажалда бүгэдөөрэн сэгнэлтэ үгэжэ, үйлэдбэри дээрэ ёhотойл ээзэн хүниие хүмүүжүүлхэ, болбосоруулха дүүрэн аргатай болоно. Энэ ушарта ажалша коллективэй байгуулхы хүсэн элирэн тодорно.

Манай вагон хабсаргадаг цехэй слесарьна участогта 1981 оной ноябрь hара болотор 6 багахан коллектив хүдэлдэг байгаа. Тэдэнэй орондо 24 хүдэлмэришэнhөө бүридэhэн нэгэ томо комплексно бригада тиихэдэ эмхидхэгдээ hэн. Түрүүшынгөө үдэрhөө эхилжэ, коллективэй үрэ дүн туйлаха ябадалда хүн бүхэнэй оруулhан хубитын зэргээр ажалайнгаа салин хүлhэ хубааридаг гуримда ороо бэлэйбди. Гэбэшье ами аминдаа өөhэд өөhэдынгөө хубиин түлөө ходо оролдожо ябаhан хүнүүд гансата нэгэ hанал бодолтой болошоогүй hааб даа. Хоёрдохёор, хамтарагшадай дунда түрүү эдэбхитэй хүдэлмэришэдэй бии байhые хараадаа абаха хэрэгтэй. Түрүүндээ ажалай шэнэ гурим тухай тайлбарилха, ойлгуулха ушарнуудшье али олон гараа. Теэд бодоод үзэхэдэ, тиигэншьегүй аргагүйл даа. Ушарынь, хүн ажабайдалайнгаа хуушан гуримда даданхай, тэрэмни зүб hэн гэжэ hанадаг, тоолодогшье гээшэ. Тиигэhээр лэ бүхы хүдэлмэришэд байн-байн ажалай шэнэ гуримда этигээ, энэ hайн хэрэг гэжэ үнэншөө. Ажалай журам эрид hайжараа hэн. Гэхэтэй хамта, үрэмдэгшөөр хүдэлжэ байhан нэгэ хүмнай журамгүй, нүгөөдүүлдээ адляар нэгэ жэгдээр хүдэлжэ шадахагүй байhанаа мэдэрхэдээ, hайн дураараа бригадаhаа гаража ошохо баатай болоhон байна. Тиихэдэ бидэнэр суг хүдэлдэг болоходоо, коллективээ нэгэ хүнөөр үсөөрүүлээ hэмди. Удаань дээрэ дурдаhан хүмнай ажалhаа гараа. Тиигээшье hаань, бригадымнай туйлаhан хамтын үрэ дүн ургаа, ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлээ. Гэхэ зуура, коллективэй гэшүүн бүхэн сагаан саарhандал адли хирэгүйхэн болошоо гэжэ хэлэхэгүй байнаб.

Бригадна гуримаар хүдэлдэг болоhон сагhаа хойшо шанар hайнтай продукци гаргадаг болообди. Тиимэhээ эндэ түс хэрэгтэ нүлөөлhэн иимэ нэгэ баримта дээрэ тогтолтой ха. Юуб гэхэдэ, олон хүн сугтаа ажалладаг боложо, нэгэ нэгэнэйнгээ hанал бодолые дэмжэн, бэе бэедээ туhалан хүдэлдэг болоhон байгаабди. Энэ ушар хүдэлмэришэн бүхэнэй hэшхэлдэ ехэ нүлөө үзүүлээ бшуу. Тиигэжэ үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада бригадымнай 3 гэшүүн шанарай хубиин тамгатай болоо. А. Я. Березовский, А. А. Кайдалов, А. В. Яшин гэгшэдэй ажалда иимэ сэгнэлтэ үгтэhэн байна. Эдэнэр бултадаа үнинэй хүдэлмэришэд юм. Жэшээнь, А. В. Яшин долоон класс дүүргээд, ЛВРЗ-дэ ажаллахаяа ерэhэн намтартай. Тэрэ миниин хүтэлбэрилдэг бригадада ороо hэн.

Слесарна хүдэлмэри хэдэг манай коллективтэ олон мэргэжэлтэд ажалладаг гээшэ. Хабтагар, түмэрнүүдые эсхэгшэд, үрэмдэгшэд, электро-гагнууршад, слесарьнууд нэгэдэнхэйбди. Тиимэhээл бэе бэеэ hэлгээд хүдэлжэ шададаг байха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг байнабди. Ехэнхи хүнүүднай түмэр эсхэн зүhэхэ, үрэмдэхэ, слесарна орёо бэшэ хүдэлмэринүүдые хэдэг. Бидэнэр томо, хүндэ детальнуудыешье заримдаа заhабаридаг, бүтээдэгбди. Тиихэдэ цехэй нэгэ участогhаа хүндэ детальнуудые нүгөөдэ участогта кранаар абаашаха хэрэг гарадаг. Теэд энэ оньhон түхеэрэлгэдэ хүдэлдэг хүнүүдэй ямар нэгэ шалтагаанаар ажалдаа үгы байха ушар нэгэнтэ бэшэ үзэгдэдэг. Тиимэ hэн туладань бидэнэй нэгэн — залуу хүдэлмэришэн В Трескин кран жолоодохо үнэмшэлгэтэй болонхой. Мүн үшөө нэгэ нүхэрнай крановщигай мэргэжэлдэ hуража байна.

Бригадынгаа коммунистнууд тухай заатагүй хэлэлтэй. Манай коллективтэ 9 коммунист, комсомолой 2 гэшүүн ажалладаг. Байгша оной тоосоото-hунгалтын суглаануудай үедэ манда партийна бүлэг байгуулагдаба. Партгрупоргоор залуу хүдэлмэришэн А. М. Ермолаев hунгагдаа. Энэ нүхэрнай хоёрдохи жэлээ бидэнтэй суг ажаллана. Гэбэшье энэ богонихон сагай хугасаада тэрэ бригадын бүрин эрхэтэй гэшүүн, нүхэдэйнгөө этигэл найдабарида хүртэhэн байна. Эндэ коммунистнууд А. А. Кайдалов, В. С. Миронов тухай дурдая. Алексей Александрович гуша холо гараhан хүн юм. Тэрэ үнинэй хүдэлмэришэн. Энэмнай угаа нарин, орёошье юумэ хэдэг. Бүтээhэн деталиинь хододоо эрхим шанартай байдаг. Нүхэр Кайдалов хүдэлмэриин сагай үедэ миин hууха гээшые мэдэдэггүй, минута бүхэниинь тоотой юм. Ажал хэрэгтээ иимэ харюусалгатайгаар хандадаг коммунистын жэшээ хадаа бултанай ажалда нүлөөтэй байдаг. Мүн нарин гарай электро-гагнууршан партиин гэшүүн В. С. Миронов пенсидэ гараhаншье hаа, түрэл предприятидаа ажаллаhаар. Тэрэ ниитын хүдэлмэридэ угаа эдэбхитэйгээр хабаададаг хүн юм. Жэшээлхэдэ, Василий Спиридонович заводой цеховэ парторганизациин секретаряаршье хэдэн жэлэй туршада hунгагдаhан. Үнинэй, дүй дүршэлөөр баян хүдэлмэришэн сэбэр сэхэ, hайн hайхан абари зантай, нүхэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг гээшэ. Хэн нэгэнэй ажалдаа hаланаар, хайша хэрэгээр хандажа байхыень обёороо hаа, «намhаа саагуур» гээд миин гарахагүй.

Тобшолон хэлэхэдэ, бригадымнай бусадшье коммунистнууд суг хүдэлдэг нүхэдтөө ёhото жэшээ харуулан ажалладаг, ажаhуудаг. Тиимэhээ бидэнэй бултанай хэрэг бүтээсэтэйшье, урагшатайшье бшуу.

Мүнөө манай комплексно бригада 1984 оной март hарын тоосоогоор ажаллажа байна. Энэ ушарта ажалай эмхидхэл гол үүргэ дүүргэнэ. Ажалаймнай үрэ дүнгүүд яhала бараг гээшэ ааб даа. Гэхэтэй хамта коллективэй зарим гэшүүд хаа яахан журам ехээр эбдээшьегүй hаа, хүнэй хараагүй байхада, залхууханаар хүдэлхэ гү, али ажалай сагые үрэ багатайгаар үнгэргэдэг ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, хоёр хүдэлмэришэднай октябриин түрүүшын хахадта нэгэ үдэр 2-дохи халаанда хүдэлhэн юм. Тиихэдээ тэдэнэр дүүрэн хүсэн соогоо хүдэлөөгүй, залхуурhан байгаа. Энэ ушарта бригадын совет тэдэ хоёрой ажалай түлөөhые доошолуулаа hэн. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнууд ажахын гол зорилгонуудтай зэргэ шиидхэгдэхэ гэhэн эрилтэ табина. Мүн ажал эмхидхэлгын түрүү онол аргануудай энэ хэрэгтэ үзүүлдэг үүргэ нүлөөн тухай хэлэгдээ.

«Би гэhэн гансаараа, бидэ гэhэн хамтаараа» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэhээ ажал хэрэгээ хамтаараа шиидхээд, бэелүүлээд байхада, бүхы юумэн бүтэсэтэй, урагшатай байханьлабтай.

В. ПОПОВ,
ЛВРЗ-гэй вагон-хабсаралгын цехэй бригадир, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, заводой парткомой гэшүүн.

ЖЭШЭЭТЭ hАЙН ГУРИМ ЖУРАМ САХИХА

Харгыгаар ябалгада аюулгүйе хангаан сахиха бүхэсоюзна комиссиин президиумэй заседани СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министр В. В. Федорчугай түрүүлэлгэ доро Москвада болобо. Байгша ондо автомобильна транспорт дээрэ тохёолдоhон аюул усалые шэнжэлхэ хэрэг эндэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа.

Грузида, Чувашай болон Карелиин АССР-нүүдтэ, Примориин хизаарта, Волгоградска, Московско, Ульяновска областьнуудта, Москва хотодо харгы замуудта аюул усал хороогдоhон байна гэжэ президиум тэмдэглээ. Орон дотор автомобильна аваринуудта нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө үсөөн хүн хохидоhон байха юм.

Гэбэшье Казахай, Узбегэй, Молдавиин, Армениин, ССР-нүүдтэ, Кабардино-Балкарай, Хойто-Осетиин АССР-нүүдтэ, Ставрополиин хизаарта, Вологодско, Воронежско, Ивановска, Шэтын областьнуудта харгы замай-транспорна усал гайе, тэрэнэй хойшолонгуудые бага болгохо талаар нүлөө ехэтэй хэмжээнүүд абтабагүй.

Илангаяа пассажирска транспортын жолоошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шангадхаха, эбдэрхэй машинануудые харгы замда гаргахагүй шухала гэжэ онсолон заагдаhан байна.

(ТАСС).

БАМ

hАРА БҮРИ 100 МЕТР

— Манай 22-дохи отрядай коллектив Хойто Муяын тоннелиин барилгада хабаадалсажа, үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө үдэр бүри тэмсэнэ. Гранит шулуу түнхин малтажа, метр метрээр урагшаа дабшаха гээшэ хүндэхэн байдаг. Бэрхэ проходчик А. Филимоновой хүтэлбэрилдэг бригада hарадаа 75 метр тоннель малтаха даабарияа 90—100 метртэ хүргэдэг юм. Тэдэнэр сентябрь hарада 110 метр тоннель малтажа, эрхим дүн харуулба, — гэжэ тоннельнэ 22-дохи отрядай начальник Г. В. Сирман баяртайгаар хөөрэнэ.

Хойто Муяын тоннелиин барилгада hайн бэлэдхэлтэй, баян дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд олон юм. Тэдэнэр хаба шадалаа туршалсан хоорондоо мүрысэдэг hайхан заншалтай. Илангаяа Социалис Ажалай Герой В. Р. Толстоуховай хүтэлбэрилдэг бригада габшагай ажалаараа шалгарна. Тоннельнэ 11-дэхи, 18-дахи, 21-дэхи отрядуудай проходчигууд Хойто Муяын хадануудай гранит шулууи сээжые үрэмдэн, ажалайнгаа эршые улам дээшэлүүлжэ байна. Тиигэжэ проходчигуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Энэншье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, жэлэй дүүрэтэр бага саг үлөө бшуу.

Тоннельнэ 22-дохи отрядай коллектив жэлэй эхинhээ тон эдэбхитэйгээр социалис мүрысөөндэ оролсожо, hара, квартал бүриингөө даабариие үлүүлэн, «БАМтоннельстрой» управлениин коллективүүдэй дундаhаа эрхим ажалаараа хэдэн удаа шалгаржа гараhан юм. Амжалтануудайнь «нюуса» гэбэл, отрядай захиргаан, партийна, профсоюзай организацинууд ажалай эмхидхэлые нарижуулна, ашаг үрэтэй шэнэ онол арга, оньhон техникэ үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулна. Малтагдаhан хайр, шорой, шулуу зөөжэ гаргадаг, тиихэдэ уhа бүлэхэ 10 түхеэрэлгэ, үйлэдбэриие автомат аргаар эрхилхэ оньhон приборнууд ашаглалгада тушаагдажа, проходчигуудай хүдэлмэри нилээд хүнгэлэгдөө.

А. Филимонов, Е. Корнилович, П. Четвернин гэгшэдэй бригаданууд ажахын тоосооной гуримаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, hайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Шэнэ онол арга, оньhон техникэ хүдэлмэридөө хэрэглэhэн дээрэhээ тоннельнэ 22-дохи отрядай коллектив байгша оной юhэн hарын даабариhаа гадуур 235 мянган түхэригэй барилга хээд байна. Ажалаа бригадна гуримаар эмхидхэжэ, барилгын материалнуудые арьбалжа, оньhон түхеэрэлгэнүүдээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэн, 739 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулhан юм.

— Бидэ энэ мүнгөөрөө хүдэлмэришэдтөө байрын гэрнүүдые, залуушуулай хамтын байрануудые барихабди. Байдал hуудалаа hайнаар түхеэрhэн хүдэлмэришэд урматайгаар ажаллажа, эрхим үрэ дүн туйладаг, — гээд тоннельнэ 22-дохи отрядай начальник Г. В. Сирман хэлээ hэн.

Тоннельнэ 22-дохи отрядай коллектив Агуу Октябриин 66 жэлэй ойн hайндэрые угтуулан, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула шармайн хүдэлжэ байна. Проходчигууд hара бүри заабол 100 метр тоннель малтахын түлөө мүрысэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха юhэн hарынгаа түсэбые 101 процентээр дүүргэбэ. Промышленна бүхы министерствэнүүд, союзна республиканууд продукци үйлэдбэрилгын хэмжээгээр түсэбөө дүүргэhэн байна. Гол шухала олохон эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха даабаринууд үлүүлэгдэн дүүргэгдээ гэжэ СССР-эй промышленностиин 1983 оной юhэн hарын гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Промышленна үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөгдөө, экономическа гол үрэ дүнгүүд hайжаруулагдаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээнэй ургалта 4.1 процент болоhон байна. Ажалай бүтээсэ 3,5 процентээр ургаа; энээнэй ашаар продукциин ургалтын 88 процент абтаа.

Бүхы дээрээ промышленностьда, олонхи министерствэнүүдтэ ажалай бүтээсын ургалта дундуур салин хүлhэнэй дээшэлэлгэhээ үлүү гараhан; эдэ дүнгүүдэй хэмжээн жэлэй түсэб дотор хараалагдаhантай адлирхуу болоhон байна. Продукциин өөрынгөө үнэ сэнгые хямдаруулха, материал багаар гаргашалха даабаринууд дүүргэгдээ, ашаг олзо дээшэлүүлэгдээ.

Бүхы орон дотор гол шухала зүйлэй продукцинуудые үйлэдбэрилгэ иимэ болоо гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 1033 миллиард киловатт-час; нефть (газай конденсадые оруулалсан) — 463 миллион тонно; газ — 393 миллиард кубометр; нүүрhэн — 538 миллион тонно; булад — 114 миллион тонно; хаб-тайлгагдаhан хара металлнууд — 79,3 миллион тонно; булад хоолой соргонууд — 14,1 миллион тонно; түмэрэй руда — 184 миллион тонно; минеральна үтэгжүүлгэнүүд (шэмэтэ бодосуудай 100 процентдэ оруулхада) — 22,2 миллион тонно; ургамалнуудые хамгаалдаг химическэ хэрэгсэлнүүд (условно единицээр) — 420 мянган тонно; синтетическэ дабирхай болон пластмассанууд — 3,3 миллион тонно; химическэ утаhан — 994 мянган тонно; автопокрышканууд — 46,3 миллион хэhэг; металл отолдог станогууд — 1648 миллион түхэригэй, тэрэ тоодо программна жолоодолготой станогууд — 449 миллион түхэригэй; кузнечно-прессэй машинанууд — 495 миллион түхэригэй; программна жолоодолготой автомат манипуляторнууд (промышленна рободууд) — 7,9 мянган хэhэг; приборнууд, автомат хэрэгсэлнүүд болон тэдэнэй запасной частьнууд — 3,2 миллиард түхэригэй; тоолон тодорхойлолгын техникын хэрэгсэлнүүд болон тэдэнэй запасной частьнууд 2,4 миллиард түхэригэй; химическэ түхеэрэлгэнүүд болон тэдэнэй запасной частьнууд — 612 миллион түхэригэй; хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэнүүд болон тэдэнэй запасной частьнууд — 1,2 миллиард түхэригэй; магистральна ашаанай вагонууд — 44,0 мянган; хүдөө ажахын машинанууд — 2,6 миллиард түхэригэй; мал ажалай ба тэжээл үйлэдбэрилгын машинанууд — 1,8 миллиард түхэригэй; комбайнууд — 87,9 мянган; свекло хуряалгын машинанууд — 7,0 мянган; хлопок хуряалгын машинанууд — 7,6 мянган; экскаваторнууд — 31,5 мянган; барилгын модон (колхозуудай бэлэдхэhэн модо оруулалсангүй) — 210 миллион кубометр; саарhан — 4,2 миллион тонно; цемент — 95,7 миллион тонно.

Үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа гэбэл иимэ: бүхы түхэлэй бүдүүд — 8,4 миллиард кубометр; оёмол зүйлнүүд — 17,4 миллиард түхэригэй, нэхэмэл дотор болон гадар хубсаhа хунар — 1,2 миллиард хэhэг; арhан гутал — 550 миллион паар; мяхан, (промышленна үйлэдбэрилгын) 7,3 миллион тонно; колбасагай зүйлнүүд — 2,3 миллион тонно; загаhаар буйлуулагдаhан эдеэ хоолой зүйлнүүд, тэрэ тоодо загаhанай консервэнүүд — 5.1 миллиард түхэригэй; малай тоhон — 1,2 миллион тонно; сагаан эдеэн — 21,1 миллион тонно, ургамалай тоhон — 1,8 миллион тонно; кондитерска зүйлнүүд — 3,0 миллион тонно; консервэнүүд — 13,2 миллиард баанха; часууд — 52,3 миллион хэhэг; шаажан-шабар амhартанууд — 652 миллион түхэригэй; радиоприемно түхеэрэлгэнүүд — 6,9 миллион хэhэг; телевизорнүүд — 6,4 миллион хэhэг, тэрэ тоодо үнгэтэ телевизорнүүд — 2,5 миллион хэhэг; холодильнигууд ба хүргэлгын түхеэрэлгэнүүд — 4,3 миллион хэhэг; хубсаhа угаадаг машинанууд — 3,2 миллион хэhэг; хүнгэн автомобильнууд — 986 мянган; мотоциклнууд болон мотороллернууд — 840 мянган; мебель — 5,3 миллиард түхэригэй.

Нефть, газ олзоборилгын, булад хоолой соргонуудые, автопокрышкануудые, приборнуудые, автомат хэрэгсэлнүүдые, тоолон тодорхойлолгын техникэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэнүүдые, тепловозуудые, электровозуудые бүтээлгын, саарhа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые хамгаалгын химическэ хэрэгсэлнүүдые, тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, мал ажалай тэжээл үйлэдбэрилгын машинануудые, хүдөө ажахын техникэ үйлэдбэрилгын, бүтээн гаргалгын түсэб дүүргэгдэбэ.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, гол зүйлэй продукци гаргалгын хэмжээн зарим тэды хороогдоо.

Гаргаша багатай продукцинуудые, промышленна рободуудые, технико-экономическа ехэ шэнжэ шанарнуудтай машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, программна жолоодолготой, «буйлуулан болбосоруулгын түб» гэhэн түхэлтэй металл отолдог станогуудые гаргадаг болообди.

Арадай хэрэглэмжын олонхи эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын хэмжээн түсэбөөр хараалагдаhанда хүргэгдэбэ. Улhан бүд, загаhаар буйлуулагдаhан эдеэ хоолой зүйлнүүд, малай болон ургамалай тоhон, сагаан эдеэн, кондитерска зүйлнүүд, шаажан болон шабар амhартанууд, радиоприемно түхеэрэлгэнүүд, телевизорнүүд, хүнгэн автомобильнууд, мебель болон бусад хэдэ хэдэн зүйлнүүд түсэбөөр хараалагдаhанай ёhоор үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаhан байха юм.

Гэхэтэй хамта промышленна министерствэнүүд, тусхайлбал, хара металлургиин, нүүрhэнэй, химическэ, нефть болбосоруулгын ба нефтехимическэ промышленностиин, Элшэ хүсэнэй, Хүндэ болон транспортна машина бүтээлгын, Хүнгэн промышленностиин, Ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарhанай промышленностиин министерствэнүүд мэдэлдэнь байдаг нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай абтаhан договорнуудтай, хэлсээнүүдтэй зохилдуулан таараалдуулжа, хэрэглэгшэдтэ продукци эльгээхэ талаар абаhан уялганuудаа дүүргэхэдэнь туhалха ёhотой хэмжээ абаагүй.

Синтетическэ дабирхай болон пластмассануудые, химическэ утаhа үйлэдбэрилхэ, переменнэ тогой электродвигательнүүдые, химическэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, барилгын модо, хабсаргагдамал түмэр-бетон, дотор болон гадар нэхэмэл хубсаhа хунар, арhан гутал, хубсаhа угаадаг машинануудые, мүн бусад зарим түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха түсэбүүд дүүргэгдээгүй. Эдэ бүгэдые үсадхан зайсуулжа, түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлхын тула зохихо министерствэнүүд шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой.

Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд, предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, нөөсэлгэнүүдые хэхэ түсэбүүдээ дүүргэбэгүй, хүн зоной мүртэй хэрэглэдэггүй продукци гаргаhан байна.

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн байгаа. Промышленна предприятинуудта 6 мянган оньhожоруулагдамал поточно ба автомат лининүүд тодхогдон табигдаhан, 3,5 мянган участок, цех, үйлэдбэри үргэлжэ дээрэнь оньhожоруулагдаhан, автомадаар хангагдаа. Технологическа үйлэдбэриие жолоодон хүтэлбэрилхэ 153 автомат түхеэрэлгэ тодхогдоо.

2 мянга гаран шэнэ түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүд үйлэдбэрилэ нэбтэрүүлэгдэжэ, бүтээгдэн гаргагдажа эхилээ, 2500 шахуу хуушарhан түхэлэй промышленна продукци үйлэдбэриhөө болюулагдаа. Зүгөөр промышленность шэнэ техникэ зохёон бүтээжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зарим даабаряа дүүргэжэ шадабагүй.

Ажалша коллективүүд үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ, ажалай журамые бэхижүүлхэ, тогтоогдоhон түсэбүүд болон социалис уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгые хангаха хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

(ТАСС).

ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Үсэгэлдэр КПСС-эй обкомдо партиин болон ажалай ветерануудтай уулзалга болобо. Уулзалгада хабаадагшад В. И. Ленинэй памятнигай үмэнэ зогсон жагсажа, веногуудые табиhан байна.

Удаань КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бага зал соо сугларба.

КПСС-эй обкомой секретаринар А. У. Модогоев, А. А. Бадиев, Л. В. Потапов, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. С. Берещинов, С. В. Ангапов гэгшэдтэй партиин болон ажалай ветеранууд уулзаа.

Тус уулзалгые КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев нээhэн байна. Уулзалгада хабаадагшадые нүхэр Модогоев халуунаар амаршалаа, энхэ элүүр, зол жаргалтай ябахыень, ниитын хэрэгэй түлөө эдэбхитэй ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлхыень хүсөө.

Энэ уулзалгада партиин болон ажалай ветеранууд Б. З. Поздеев, Л. Я. Егорова, Е. В. Иванов, А. И. Кузнецов, Ж. Д. Самшилон, В. А. Титенко, А. И. Козель, С. И. Велигурский, Д. Д. Дашиев, Н. С. Вахрушев гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Уулзалгын эсэстэ А. У. Модогоев түгэсхэлэй үгэ хэлэхэ зуураа, эндэ уригдагшадта hайн hайханиие үшөө дахин хүсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай МАЙН (1982 он) ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАРЯАШАДАЙ ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

«Худөө ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэнэйнгээ ашаг үрэые эрид дээшэлүүлхэ, продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдажа, совет оронойнгоо хүн зониие эдээ хоолой зүйлнүүдээр түгэс хангаха ёһотой» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Майн (1982 он) Пленумэй материал дотор онсолон заагданхай.

Түрэл партиингаа табиһан энэ шухала зорилгонуудые бэелүүлхын тула колхоз, совхоз бүхэн өөрынгөө бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд ашаглаха, габшагай шангаар хүдэлхэ ёһотой болоно. Илангаяа таряан болон мал ажалһаа абтадаг бүхы продукциие ехээр үйлэдбэрилжэ, эдээ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гээшэ хүдөөгэй ажалшадай дайшалхы зорилго бшуу.

Эгээл тиимэһээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо таряан ажалаа ондоогоор эрхилхэ түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдообди. Энэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ мүртэй үрэ дүн туйлагдаагүй. Харин нёдондо зональна системэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар зарим тэды алхам хүргэжэ гэхэдэ зүйтэй. Юуб гэхэдэ, хабарһаа хойшо зунай тэн болотор нэгэшье дуһал бороо ороогүй һэн. Хэды нимэ байдалай тохёолдоошье һаань, намар ниитынгээ адуунда малда хүсэд хүрэхэ ороохо таряа суглуулаабди, алтан шарһал һолоомо һурилхэ байгаа. [illegible]

гэжэ хэлэхээр.

Мүнөө гансал таряа хуряалга дээрэ тогтохо хүсэлэнтэйб. Энэ шухала кампанида эгээл харюусалгатайда, тон хүндэтэйдэ тоологдодог гээшэ. Юуб гэхэдэ, таряашад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд түхэрэн жэлэй туршада хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгэнь хаража, тушааһан продукцингаа зэргээр түлбэрээ абана. Тиигэдэшье ургуулһан таряагаа гээлтэ хоролтогүй хуряажа абахын тула нилээд ехэ хүсэн, олон хүнүүд, техникэ, машина хэрэглэгдэнэ ха юм. Илангаяа энэ жэлдэ ургаса хуряалга тон хүндэ сагай уларил эрхэ байдалда үнгэрэгдэһэн байна. Манай энэдэ ороохо таряан урда урдынхиһаа нилээд хожомжог эдэшэ, хуряалга оройтоно эхилээ. [illegible]

Тэд бидэ энэ жэлдэ бүхы мэргэжэл шадабаряа, хүсэл оролдолгоёо зорюулжа, түрүүлһэнээ адхашье гээлтэгүй оруулангүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абахые оролдообди. Совхозой дирекци, партком, профком, комсомолой комитет таряа хуряалга дээрэ бүхы хүсэеэ табяа, һанал бодолоо хандуулаа.

Энэшье гайхалтай бэшэл даа. Ажахын ехэнхи таряалан дээрэ ороохо таряанай мүү бэшэ ургаса ургаад, таряашадай урма баяртайгаар, хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлһэн байна. Манай механизаторнууд Мухар-Шэбэрэй районой таряашадай гаргаһан үүсхэл үрэе халуунаар дэмжээд, үдэр бүриингөө даабаринуудые дүүргэхые оролдоо. Нигэжэ эдэнэрэй һайшаалта үүсхэл механизаторнуудайнгаа ажалай эдэбхиие улам ехээр бадаруулаа. Ургаса хуряалгада хабаадалсагшад абаһан социалис уялганууд даа дахинаа хаража үзөөд, олонхиниинь шэнээр дээшэлүүлэгдэһэн уялганаудые абаа һэн.

Эгээл мүнөө үедэ хүн зонтой уулзахада, хөөрэлдэхэдэ гансал хайшан гээд түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр ерэхэ жэлэй ургасада бэлдэхэ тухай өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулна. Энэншье зүб. Юуб гэхэдэ, энэ шухала хэрэг таряашадта, механизаторнуудта хабаатай бэшэ, мүн совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй һанаа зобооно ха юм.

Манай эндэ һүүлэй жэлнүүдтэ сагай уларил ехэл таарамжагүй байгаа, хэдэн жэлдэ таряанай ургасые хуряажа абаагүйоди. Харин байгша ондо таряалан дээрэмнай һанаанда хүрэмэ яһала бараг ургаса гараһан. Мүнөө гектар бүриһөө дунда зэргээр 12—15 центнер ороохон абтаһан байна. Энэ дүнгые һайн гэжэ тоолохо байнаб. Юуб гэхэдэ, манай эндэхи элһэлиг хүрьһэтэй, хуурай хада гүбээтэй нютагта муу бэшэ ургаса гэжэ һананаб. Хабарһаа хойшо хара хүлһөө гаргажа, хамаг хүсэл оролдолгоёо зорюулжа ургуулһан таряагаа харахада урмашамаар даа. Манай таряашад, механизаторнууд сагай уларилай хүнгэн бэшэ эрхэ байдалда үдэр һүниие илгангүй хүдэлжэ гараа. Энэ габшагай шанга тэмсэл, эршэтэ ажалай охин соогуур хүдэлһэн хүнүүдые омогорхон нэрлэхэ хүсэл түрэнэ.

Ямаршье жэлдэ ургаса хуряалга бүхы хүн зонойнмнай мэргэжэл шадабариин ёһотойл нарин шалгалта болодог гээшэ. Илангаяа таряалан дээрэ һайн ургасын гараад байхада, механизатор бүхэн хамаг оролдолгоёо, бэлиг шадабаряа, сэдьхэлэйнгээ халуун эрмэлзэлые зорюулан хүдэлдэгынь мэдээжэ. Тиимэһээ энэ жэлдэ ургаса хадалга, хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй ажалыень омогорхон тэмдэглэхээр. Тэдэнэр бүлтадаа урдахи зорилгоёо һайн ойлгожо, нарата үдэрэй час, минута бүхэниие гүйсэд хэрэглэн, шадаал һаа ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсээ.

Нимэ харюусалгатай, хүндэтэй хэрэг эхилээд байхадаа, манай таряашад бии байгаа хүсэеэ, арга боломжоёо хэрэглэхэ гэжэ оролдоһон байна. Энээниие таряа хүряалгын дүнгүүд элитээр гэршэлэн харуулна бшуу. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ «талын онгосо» жолоодожо ябаһан комсомолец Андрей Иннокентьевич Черкасов бүхыдөө 4179 центнер таряа сохижо, мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Механизаторнууд А. В. Семенов, Я. М. Власов, К. И. Волосатов, И. И. Шарапов гэгшэд һайнаар хүдэлжэ, амжалтануудые туйлаба.

Байгша онһоо эхилжэ, манай механизаторнууд хамтын подрядай гуримда орожо, шэнэ ёһоор хүдэлөө. Тэрэнэй ашаар бидэ мүнөө яһала бараг ургаса хуряаһан байнабди.

Энэ жэлдэ совхоздо 7800 гектарта ороохото ургамалнууд хуряагдажа абтаха ёһотой байгаа. Теэд тэрэнэйнь 800-гаад гектарыень мүндэр сохижо, ургасыень һалгаагаа. Хэрбээ энэ талмайн таряа хуряажа абаа һаа, хэды шэнээн нэмэлтэ ехэ ороохон тоог дээрэ орохо байгаа гээшэб? Мүнөө бүхыдөө 7000 гектар газарай таряан сабшагдан унагаагдаад, гүйсэд хадагдаа. Иигэжэ 62,2 мянган центнер ороохон суглуулагдаба.

Шэнэ ургасын дээжэ сэбэрлэгдэжэ, хэдэн мянган центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа.

Манай байдалаар үшөөл хэхэ юумэмнай ехэ. Таряа хуряаха, сэбэрлэхэ, үрэһэ хүрэнгэ хааха үедэ тэрэниие гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула шанга хиналта тогтоонобди. Бригаданууд, тоогууд дээрэ арадан хинагшадай, депутадуулай бүлэгүүд бии болгогдонхой. Эдэбхитэдһээ бүридэһэн шалгалтын комиссинууд ургаса хуряалгын ябасые, мүн лэ эдэнэй шанарыень хинан шалгаа. Полевой стануудта арадан хинагшадай хуудаһанууд ходо шэнэлэгдэжэ байгаа.

Урда жэлнүүдтэ (нёдондонһоо бэшэ) холын областьнуудта ошожо, алтанай сэнтэй һолоомо бэлэдхэжэ, зөөжэ асардаг, мүнгэ зөөришье ехээр гаргашалдаг байгаабди. Харин үнгэрэгшэ жэлһээ хойшо энэ ябадалаа одоол болюулжа, ондоо тээшээ гарангүйгөөр өөһэдтөө бэлэдхэдэг болообди. Һүүлэй үедэ хуряагдаһан полинуудаа сүлөөлхын түлөө һолоомо суглуулха хүдэлмэридэ тусхай звено таһинхайбди. Эдэнэр энэ тэжээлые тюг болгон багсалжа зөөнэ, үгышье һаа, полинн захада гаргажа, һурилжа хорёолно.

Байгша ондо таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй дунда социалис мүрысөө ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, эрхим үрэ дүн туйлагшадые, илангаяа ажалаа һайн шанартайгаар бүтээгшэдые урмашуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаабди. Мүрысөөнэй дүнгүүдые табан хоног бүхэндэ согсолжо, моральна болон материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые үргэнөөр хэрэглээбди.

Совхозой таряашад, механизаторнууд нарата үдэрнүүдые һамбаашалан, таряалан дээрэхи хамаг хүдэлмэриие һайн шанартайгаар бүтээхэ зорилготойгоор эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлжэ байнад.

В. ШАНТАХАНОВ,
Зэдын районой Борьёогой совхозой директор.

АЖАЛАЙ БҮТЭ…
ГОЛ АСУУД…

(Промышленностиин шаш…

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол, гурбадахи жэлэй гурбан квартал түгэсэбэ. Энэ үе соо республикымнай промышленна предприятинууд, урда жэлэйхидэ орходоо, жэгдэ һайнаар хүдэлжэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ талаар муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаа. 1983 ондо, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшээлхэдэ, 5,9 процентээр ехэ товарна продукци гаргагдаһан байха юм. Энэмнай промышленна предприятинуудай партиина болон профсоюзай организацинуудай, хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй нилээд ехэ хүсэл оролдолго гаргаһанай, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри шадамараар ябуулһанай ашаар туйлагдаһан байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Тэхэтэй хамта энэмнай промышленностиин ажалша хүн бүхэнэй шэн габьяата ажалай үрэ дүн гэжэ бидэ элеэр ойлгонообди. Эдэнэйл оролдолгоор, габшагай шанга ажалаар продукци худалдаха юһэн һарын түсэб 100,5 процент, харин нормативна сэбэр продукциин талаар түсэб 102 процент дүүргэгдэһэн байна бшуу. Товарна продукци гаргаха талаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб энэ үе соо 100,6 процент дүүргэгдэнэ. Продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 94,9 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаһан байна.

Республикын 17 районуудай 14-ниинь промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө сүм дүүргэжэ шадаа. Хойто-Байгалай район—127,7, Захааминай район—103,8 Кабанскын—105,7, Баргажанай—104,9, Советскэ район 101,3 процент гэхэ мэтээр түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлһэн байха юм. Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүд. Ой модоной ажахын министерствэһээ бэшэниинь, түсэбөө дүүргэжэ шадаа.

—Түлишын — элшэ хүсэнэй һалбариин предприятинууд һайнаар хүдэлжэ гараа. «Гусиноозерская» шахта юһэн һарынгаа түсэб 102,1 процент, тэрэ тоодо сентябриин даабари 122,7 процент дүүргэв. «Бурятэнерго» управлени, Холбоолжоной шулуун нүүрһэнэй уурхай жэлэй туршада жэгдэ һайнаар хүдэлжэ байнхай. Хяагтын плавико-шпадай рудник 3 кварталайнгаа түсэб 132,5 процент дүүргэбэшье, ажалайнгаа эршэ һуладхажа, сентябриин түсэб оройдоол 81,5 процентдэ хүргэһэн байна. Түрүү предприятиин иимэ гээгдэлдэ орохонь хойшолонтой байжа болохо бшуу.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат эрхим ажалаараа суурхадаг болонхой. Энэ үе соо түсэбөө 104,4 процент дүүргээ, харин сентябрь соо бүришье һайнаар хүдэлөө (106,7 процент). Түрүү предприятинуудай тоодо нарин сэмбын комбинат, һүнэй промышленностиин нэгэдэл, «Байкалрыбпром» дабшаһаар зандаа. Эдэ

бүхы предприятинууд продукци худалдалгын дүнгөөр тоосодог юм. Энэ бүлэгтэ 40 промышленна предприяти ородог гээшэ.

Харин нормативна сэбэр продукциин хэмжээгээр тоосодог 146 предприятиин дундаһаа эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһан коллективүүд олон. Тэдэнэй дундаһаа нэн түрүүн «Электромашина», «Теплоприбор», шэлэй заводуудые, хи-

лээмэнэй продуктнуудай управлени, Харанхын холимол шэлэй завод, мүн хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй, Тимлюйн цементын, тэрэшэлэн асбоцементнэ зүйлнүүдэй заводуудые, Сэлэнгын модоной баазые болон бусад предприятинуудые нэрлэлтэй.

Эдэ бүгэдын ашаар гурбан кварталай туршада манай промышленность 10 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаһан байха юм. Тиигэжэ 101 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 55,5 мянган тонно шулуун нүүрһэн, 541 тонно булад, 4-а түхэлэй 3210 электродвигатель, 12 тонно түмэр конструкцинууд, 6,5 мянган тонно клинкер, 8,5 мянган тонно цемент, 2,4 миллион хирпиисэ, 456 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, хубсаһа угааха 4990 машина, 111 мянган түхэригэй шаазан гүйлгэһэн амһарта, 1 миллион түхэригэй мебель түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа. Нилээд ехэ хэмжээнэй кондитерскэ болон макароной зүйлнүүд, холимол тэжээл, сагаан эдеэнэй зүйлнүүд түсэбһөө үлүүлэн гаргагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта промышленностиин хүгжэлтэдэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дундануд үзэгдэһөөр зандаа. Диилэнхи олон предприятинуудай һайнаар хүдэлжэ байхада, хэдэн һарын туршада гээгдэжэ ябаһан, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэгүй коллективүүдэй тоо үшөөл үсөөрнэгүй. Продукциин шанар зарим газарта мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй. Ушар иимэһээ эдэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха саг хүрэжэ ерээ. Юуб гэхэдэ, жэлэй дүүрэтэр оройдоол хоёр һараһаа үлүүхэн саг үлэбэ. Тиихэдэ энэ үемнай сагай уларилай болон бусад эрхэ нүхэсэлэй талаар бэрхэшээлтэй байдаг гэжэ хэндэшье эли ха юм.

Промышленна 186 предприятиин 43-ниинь гэхэ гү, али ниитэ тоогойнь 23,1 про-

ЭЛШЭ ТУЯА САСАРГАГША

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

Энэ жэлдэ Захааминай районоор ябахадаа, тэндэхи эгээл заха нютагуудай нэгэн болохо Утаата тосхондо хүрөө һэм. Тиихэдээ үнинэй таниха Доржо хамаатандаа хүрөө бэлэйб. Тэрэмни Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадаад, олон жэлэй туршада түрэл колхоздоо хүдэлжэ, табан үхибүүдээ «гарыень ганзагада, хүлыень дүрөөдэ» хүргэбэшье, олониитэдэ ашатай туһатай ажал эдэбхитэйгээр хэһэн зандаа.

Танилни залуу наһандаа, дайнай болон тэрэнэй һүүлэй хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ зобоһон тулиһанаа, үлдэһэн даараһанаа үни мартанхай ааб даа. Аяга дүүрэн эдеэтэй, ажана тэниглэн ажаһууна.

Гэртэнь юун үгыб даа. Телевизор, радио, радиоло, холодильник, үнэтэй сэнтэй мебель, ханадань гоё һайхан хибэс, шаладань үргэн ута палас. Газаань хашаа хорёонууд, гараж, хүнгэн автомашина.

Эдэ бүгэдые хаража һууһадаа гушан нэгэн жэлэй саада тээ түрүүшынхеэ Доржындо ороһоноо һанаадхибаб. Тиихэдэ дэгнүүл хушалтатай бишыхан харанхы хара гэртэ ажаһуугаа бэлэй. Гэртэнь модон орон, шала дээрэ хүлөө забилжа һуугаад, хоол бариха заахан модон шэрээ, таг дээрэнь ехэнхидээ модоор хэгдэһэн аяга, шанага, халбага гэхэ мэтэ. Хилээмэнэй үгы дээрэһээ зутараантай сай уужа байтарнай, лампын харсиин дууһаад, харанхы болоо һэн. Мүртэй һайн хөөрэлдэжэшье үрдингүй унтаха баатай болоо һэмди.

Харин мүнөө Доржын бага басаган томо үндэр, һаруул һайхан гэрэй нэгэ таһалгаһаа нүгөөдэдэнь орожо байгаад радиоло дуугаргана, телевизор харуулна, хубсаһаяа машинаар угаана, электропеэшэн дээрэ эдеэ бэлдэнэ. Гэр доторойнгоо бүхы хүдэлмэриие электрын элшэ хүсөөр бүтээнэ. Энээниие хаража һууһадаа түбэй газарһаа иимэ холо нютагта, энээхэн саг соо ямар ехэ хубилалтын болоһон тушаа ой ухаандаа бодомжолоб бэлэйб.

Энэл үедэ минии үнинэй танил Андрей Иванович Козель тархидам ороод орхёо. Юуб гэхэдэ, энэ һайн һайхан сэдьхэлтэй, үүсхэл оролдолго ехэтэй, үнэн сэхэ коммунист түрэл буряад оронойнмнай тала дайда гэрэлтүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа гамнангүй зорюулһан хүнүүдэй нэгэн юм. Тэрэнэй габьяа республикымнай ажалшадай урда угаа ехэ.

Электрын элшэ хүсэн. «Совет засаг дээрэ бүхы ороноо электрификацилгые нэмэхэдэ коммунизм болохо» гэжэ манай агуу ехэ багша В. И. Ленин ямар гүнзэгы удхатай, сэсэн мэргэн үгэнүүдые хэлэһэн гээшэб. Электрын элшэ хүсэн хото, хүдөөгэй хүн зоной һуудал байдалые үндэһөөрнь хубилгаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Республикымнай хүнүүд ехэнхи ажал хүдэлмэреэ, гэртэхи, газаахи хэрэгсэлнүүдээ электрын элшэ хүсөөр бүтээдэг болонхой.

Совет засагай урда Буряад ороной харьяата газар дээрэ электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэдэггүй байһан тоото ной. 1923 ондо гансал Улаан-Үдэ хотодо нэгэ бишыхан электростанци байһан. Жэлдээ тэрэ 27 мянган киловатт-час электроэнерги гаргаха аргатай һэн. Харин мүнөө республикымнай нэгэ хүн жэлдээ мянга шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэ хэрэглэнэ. Ганса Гусиноозерскын ГРЭС-эй һүүлшын агрегадай ашаглалгада ороходо, тэндэһээ 2,3 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн абтаха ёһотой.

Мүнөө республикадамнай электрын элшэ хүсэ абадаггүй һуурин, тосхон үгы тоотой болоо. Хэдэн хада уулануудай саана байдаг Ахын, Захааминай, Баунтын, Хурамхаанай районуудай холын фермэ, отара, гүүртэнүүдтэ электрын гэрэл яларанхай.

Иимэ ехэ амжалта хубилалтанууд амарханаар туйлагдаа бэшэ ааб даа. Энэ хадаа манай парти, правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгоор, Эхэ оронойнмнай бүхы, илангаяа агуу ехэ ород арадай аша туһаар хэгдээ. Электрификаци хэхэ кадрнууд республикадамнай үгы байһан. Тиимэһээ оронойнмнай олон хото, ондоо область хизаарнуудһаа ерэһэн мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо А. И. Козель, электрофикациин хүдэлмэриие хэжэ эхилһэн түүхэтэй.

Тэрэ 1910 ондо Царицынска губерниин (мүнөө Волгоградска область) Арчеда гэжэ станцида хүдэлмэришэн бүлэдэ түрэһэн юм. Мүнөө 73-тай болобошье, холо залуугаар харагдадаг. Тэрэ бүхы наһан соогоо хүсэ шадалаа гамнангүй, эсэхэ сусаха гээшые мэдэнгүй хүдэлжэ, хатуу шэрүүниие дабан хатуужаһан хүн байха.

Арбан долоотой боложо ябахадаа түмэр замай Арчеда станциингаа электростанцида электромонтероор хүдэлжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ 1927 ондо комсомолой гэшүүн болоо. Тэрэ үедэ комсомолец ябаха гээшэ харюусалгатай хэрэг байһан. Тэдэнэр коммунистнуудай хүтэлбэри доро Эхэ ороноо индустриализацилха, соёлой революци бэелүүлхэ, хүдөө нютагта нюдарган баяшуултай тэмсэн, хамтын ажал байгуулха хэрэгтэ хүсэ шадалаа, ами наһаяа хайрлангүй зорюулаа. Андрей Ивановичай аха чекист байһан. Ушар иимэһээ залуу комсомолец ахаяа дахан, харюусалга ехэтэй олон даабаринуудые дүүргэһэн юм.

Андрей Иванович хара багаһаа шуран, һүбэлгэн ухаатай, оролдосотой бэрхэ хүбүүн байһан. Тиимэһээ орон доторoo социализм байгуулхын түлөө аша үрэ ехэтэйгээр тэмсэхын тула һургуули шудалха, ехэ юумэ мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ зүбөөр ойлгоо. Тиин 1931 ондо Воронеж хотын электромеханическа техникумдэ һурахаяа ороо һэн. 1935 ондо тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, техник-электрик мэргэжэлтэй болоод, Улаан-Үдэ хотодо һаяхан ашаглалгада үгтэһэн паровоз-вагон заһабарилгын заводто хүдэлхэеэ ерэһэн намтартай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай урда тээ, тэрэ электрын элшээр хүдэлдэг түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха участогые даагшаар, электроцехэй начальнигай орлогшоор, заводой электробюрогой начальнигаар хүдэлөө.

— Шэнэ, мантан ехэ заводой үйлэдбэридэ түрүүшээр олон бэрхэшээлнүүд дайралдагша бэлэй, — гэжэ Андрей Иванович мүнөө һанан дурсан хөөрэнэ. Хэрэгтэй юумэеэ даб гээд олохо аргагүй байһан юм. Хэдэн хүндэ хүшэр асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэхэ, элдэб юумэ заводтоо хэхэ баатай бологшо бэлэйбди.

Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэ залуу мэргэжэлтэ Андрей Ивановичай хубита бага бэшэ байһан. Заводой уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшодой нэгэн байһан тула тэрэ паровозой элдэб детальнуудые һэльбэн шэнэдхэхэ, подстанцинуудай хүсэ ехэ болгохо, электро-гагнуури хэхэ электродуудые заводтоо гаргаха гэхэ мэтые зохёолсоһон байна. Дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ Андрей Иванович паровоз-вагонно заводой ахамад энергетикын орлогшоор, ахамад энергетигээр, хамһабариин совхозой директорээр хүдэлөө.

— Дайнай жэлнүүдтэ ПВЗ паровоз, вагон бүтээн гаргахаһаа гадна, фронтдо хэрэгтэй элдэб зэбсэгүүдые бүтээдэг байһан юм. Түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула хэдэн хоногоор, заримдаа хэдэн неделеэр заводһоо гарангүй хүдэлэгшэ һэмди, — гэжэ ажалай ветеран хөөрэнэ.

Урагшаа һанаатай, оролдосотой бэрхэ коммунист ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө, бүхы коллективэйнгээ дунда ехэ хүндэтэй ябаһан. Партийна организациин бюрогой, заводой парткомой гэшүүнээр нэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан. Тиимэл хадаа 1945 ондо Андрей Иванович КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаһан байна.

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска райондо тиихэдэ хэдэ хэдэн томо, тэрэ тоодо мяханай, гурил гаргадаг комбинадууд, сэмбын, модоной болон промышленна бусад предприятинууд, хэдэн арбаад организаци, эмхи зургаанууд байһан юм. Тэрэ үедэ хүн зоной һуудал байдал тон хүндэ байһан. Тиимэһээ предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэ ехэ болгохо, шэнэ техникэ, технологи нэбтэрүүлхэ, барилгын организаци болон албан зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, хүн зоной байдал һуудал һайжаруулха талаар партиин райком Андрей Ивановичай хүтэлбэри доро ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

1950 ондо Андрей Иванович хэдэн һарын туршада КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагта хүдэлһэнэй һүүлээр, хүдөө ажахые электрификацилха Буряадай конторын директорээр томилогдоһон байгаа. Тэрэ гэһээр гушан жэлэй туршада республикадамнай электрификаци хэдэг предприятинуудые толгойлоо. Арбаад жэлэй туршада «Бурятстройтрестын», «Сельхозэлектро» болон «Сельхозэлектростройн» коллективүүдые хүтэлбэрилөө, Һүүлэй хорёод жэлэй туршада тэрэ Улаан-Үдын 56-дахи мехколонныи начальнигаар хүдэлмэрилһэн байна.

Гушан жэлэй туршада барилгын организацинуудые хүтэлбэрилхэдөө республика дотор Андрей Иванович тон ехэ юумэ хүүлээ гэхэ гү, али электрын элшэ хүсэ дамжуулха 20 гара мянган километр утаһа татуулаа. Илангаяа холын Ахын, Захааминай, Хурамхаанай, Яруунын, Баунтын районуудые электрын промышленна элшэ хүсэтэй болгохо талаар үсэд шанга оролдолго, тэмсэл хэһэн гээшэ.

Республикымнай экономико, соёл культура хүгжөөхэ хэрэгтэ Андрей Ивановичай гаргаһан үүсхэл, оролдолго, габьяа үндэрөөр сэгнэгдээ. Нүхэр Козель Октябриин революциин, Ажалай Улаан Тугай болон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, хэдэн олон медаль, грамотануудаар шагнагдаһан, «РСФСР-эй габьяата барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Мүнөө наһанай амаралтада гарабашье, түрэл коллективтэйгээ нягта холбоо барисаатай байдаг. Хамта хүдэлһэн нүхэдтөө ходо ошожо, ажал хэрэгээрнь һонирходог, дутуу дундыень заадаг, тэдэниие усадхалгада али болохоор туһалдаг. Андрей Иванович ниитын, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана, тэдэнэй ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. КПСС-эй ЦК-да партиин ветерануудтай болоһон уулзалга дээрэ Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэнүүд тэрэнэй һанаа сэдьхэлые бүри ехээр бадаруулаа.

Ц. СУБАНОВ.

Эрих Григорьевич Антон 1268-дахи автоколоннодо жолоошоноор хүдэлдэг юм. Эрих Григорьевич оньһон техникын нюусые ойлгоһон тэрэнтэй хубиэ заяагаа холбоһон хүн. Эрхим жолоошон мүнөө таряа хуряалгын халуун хаһада таряашадта туһалаар Бэшүүрэй, районой Хелгын совхоздо ошонхой. Тэрэ шэнэ ургасын таряас Харалуунай ороохо таряа тушаан абалгын пунктда ЗИЛ машинаараа зөөнэ.

Ажалдаа оролдосотой бэрхэ жолоошон совхозой таряашадай, хүтэлбэрилэгшэдэй магтаалда хүртэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Э. Г. Антон.

А. ШОНЖОЛОВОЙ фото.

АЖАЛАЙ ЖУРАМ ШАНГАДХАХА

АШАТАЙ ХЭМЖЭЭНҮҮД

«Социалис журам һайжаруулха талаар хүдэлмэри шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй, мүн «Ажалай журам шангадхаха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Мысовая станциин коллектив дотор ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Станциин бүхы коллективүүдтэ суглаанууд үнгэргэгдэжэ, үгэ хэлэһэн хүн бүхэн эдэ тогтоолнуудые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Ажалай журам шангадхаха талаар эндэ хэмжээнүүд абтанхай. Дистанциин профком (түрүүлэгшэнь Л. Ф. Симакина) хараалагдаһан урмашуулгын, хэһээлтын эдэ хэмжээнүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэһээ гадна, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Инженерно-техническэ албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай журам һулаар сахидаг цех, участок, бригада даалгагданхай. Хатуу хиналта дороо бүхы ажал хэрэгэй зоһаан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һара бүхэндэ хүдэлмэриин байдал тухайгаа профсоюзай суглаан дээрэ хөөрэнэ. Тиихэдэ ханын газетэнүүд дээрэ журам эбдэгшэд тухай шанга шүүмжэлэл гарана.

Дистанциин захиргаан болон ниитын организацинууд журам эбдэгшэдтэ хатуу хэмжээ абадаг болонхой. Ходо зайгуултажа, архидажа, ажалта үдэрнүүдээ хиидэ хаядаг, тиигэжэ коллективээ хойшонь татадаг С. Сердобинцев, К. Тыклин, В. Самусенко гэгшэд ажалһаа гаргуулаа. Тиихэдэ механик-наладчик, А. Маковецкий журам хазагайруулгые усадхаха талаар тусхай хэмжээнүүдые саг соонь абаагүй дээрэһээ, мүн һула, муу журамайнгаа түлөө тушаалһаа буулгагдаа.

Үйлэдбэриин журам һайжаруулха талаар хараалһан хэмжээнүүдээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ зуураа, дистанциин захиргаан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ хүдэлмэриин гол түлэб һурган хүмүүжүүлэгшэдтэ даалгагданхай. Коллектив дотор 72 һурган хүмүүжүүлэгшэд тоологдоно. Тэдэнэй ажал ябуулгые һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет хүтэлбэрилнэ.

Найдамтай залуу халаание бэлдэхэ гээшэ хүндэ, харюусалгатайшье хэрэг. Тиимэһээ габшагай шанга ажалаараа, дүй дүршэл, эрдэм мэдэсээрээ шалгарһан, мүн совет хүдэлмэришэнэй эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусама хүнүүдтэ һурган хүмүүжүүлэгшын хүндэтэ үүргэ даалгагдана. Тус коллектив дотор шадамар бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэд олон. Тэдэнэй нэгэ хэдые дурдабал, хүүргын мастер В. А. Лагерев, харгын мастер Д. Ф. Козулин, бригадирнууд Н. Ф. Козулин, В. М. Мустафин, Ф. М. Куцый, тиихэдэ түмэр замай монтер М. К. Константинова гэгшэдые нэрлэлтэй. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй оролдосотой ажалай аша үрэ ехэ ааб даа.

Журам шангадхаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар ябуулагдажа байһан энэ хүдэлмэриин үрэ дүн һайшаамаар. Үнгэрһэн жэлэй энэл үеынхидэ орходоо ажалай журам эбдэжэ, хүдэлмэриин саг хаяха ушар аяар 20 процентээр доошолонхой.

ҺУРГУУЛИ—АЖАБАЙДАЛ—ТҮРЭЛХИД

ҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

дог, тэдэндэ харюусалгатайгаар, зохёохы үндэр мэдэрэлтэйгээр хандадаг юм. Һургуулимнай багшанар эбтэй зетэй, эрхим бата нүхэсэлтэй, холын хараа бодолнуудтай, хамтын шухала зорилгонуудтай коллектив боложо нэгэдэһэн гээшэ.

Ургажа ябаа залуу үетэниие түрүү үзэл бодолтойгоор, үргэн мэдэсэтэйгээр, элүүр энхэээр, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар — дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ тушаа КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, һургуулимнай багшанарай коллектив һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриингөө саашанхи зорилгонуудые тодорхойлһон байна. Түрүү багшанарай дүй дүршэлые халан абалга, һурагшадай болон хүмүүжүүлэгшэдэй эрхим коллективүүдэй туйлалтануудые даган дабталга гээшые манай багшанар заатагүйдэ тоолодог. Һургуулиинхидай хамтын амжалта багша бүхэнэй хубиин ажалһаа, ханамжа оролдолгоһоо сэхэ дулдыдана гэжэ бултанда мэдээжэ зүйл ха юм даа. Багша бүхэнэй ажалдаа эрмэлзэл түгэсөөр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандажа, хүмүүжүүлхы бэлиг шадабарияа хурсадхахые оролдоходонь, бүхыдөө һургуули дотор ябуулагдажа байгаа һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин удха шанарай эрид түргэнөөр дээшэлхэ байһаниинь ойлгосотой. Тиимэһээ һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна эмхинүүд нэн түрүүн багшанарай өөһэдынь һуралсалда гол анхаралаа хандуулжа, тэдэнэй дунда ябуулагдадаг үзэл суртаалай болон хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин эршые нэгэтэшье һуладхахагүйе оролдодог байна бшуу.

Һурагшадай мэдэсые үргэдхэхэ, ухаан бодолыень хурсадхаха, тэдэниие хэшээлһээ гадуур ном үзүүлжэ һургаха, сагаа зүбөөр хэрэглэхэдэнь туһалха — эдэ бүгэдэ мүн лэ багшанарай һанаа сэдьхэлые зобоохо ёһотой асуудалнууд гээшэ. Һургуулиин хэшээлнүүдшье, факультативуудшье, кружогуудай хүдэлмэришье энэл зорилгоор үнгэргэгдэнэ ха юм. Мүнөө жэлдэ манай һургуулида элдэб предмедүүдэй 27 факультатив, 15 кружок хүдэлжэ, һурагшадаймнай 67 процентнь нэмэлтэ хэшээлнүүдтэ ябажа байнхай.

Туйлаһан амжалтаараа сэдьхэлээ ханашоод, зохёохы бэдэрэлгэ, эдэбхи үүсхэл гээшые хубхай хооһон үгэнүүд болгожорхихомнай огто буруу ябадал гэжэ багшанарнай тоолодог юм. «Хэшээл бүхэниие сагай эрилтэнүүдтэ харюусамаар, гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр, гүнзэгы удхатайгаар үнгэргэе!» гэһэн уряалые һургуулиинхиднай жэншэдгүйгөөр, дүүргэгдэхэ ёһотой хуули мэтээр һанадаг болсо бшуу. Энээнһээ уламжалан, багшанарнай хэшээл бүхэнэй, хүмүүжүүлхы удхатай хэмжээ ябуулга бүхэнэй аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэгдэхын түлөө оролдоно ха юм.

Шэнэлэгдэһэн программанууд, һуралсалай шэнэ жэлэй түсэбүүд хадаа һурагшадые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэзэр дүүрэн арга боломжонуудые бидэнэртэ олгуулаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ бидэ — багшанар эдэ программанууд соо хараалагдаһан бүхы хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаха зэргэтэйбди. Манай һургуулиинхид анханһаа хойшоород хэлэн математика хоёрто гол анхаралаа хандуулжа, дуу хүгжэмэй, уран зурагай, бэеын тамир хүмүүжүүлгын, гар ажалай хэшээлнүүдтэ хайша хэрэгээр хандадаг байгаа. Харин мүнөө энэ дутагдалнай үндэһөөрөө усадхагдаа. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ ухибүүдэй бэеын тамирые хүмүүжүүлгэдэ, уран һайханиие сэгнэжэ һургалгада бага бэшэ анхарал хандуулагдадаг болонхой. Һурагшадай мэдэсые бодото дээрэнь үргэдхэхын тулада ухибүүн бүхэндэ анхарал ехэтэйгээр хандаха шухала. Тиихэ зуура, һуралсалай үедэ ухибүүдтэ хэмһээ үлүү ехэ даабари үгэлгэтэй тэмсэхэ ёһотойбди. Педагогическа эрдэмэй һүүлэй үеын туйлалтануудые хэрэглэн, хэшээлнүүдээ һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэргэдэг байха зэргэтэйбди. Манай һургуули хадаа РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын базова һургуули мүн. Тиимэһээ һургуулиинхид РСФСР-эй национальна һургуулинуудай эрдэм шэнжэлэлгын институдай Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэй туһаламжа зүбшэлөө андалдалсан хүдэлдэг юм.

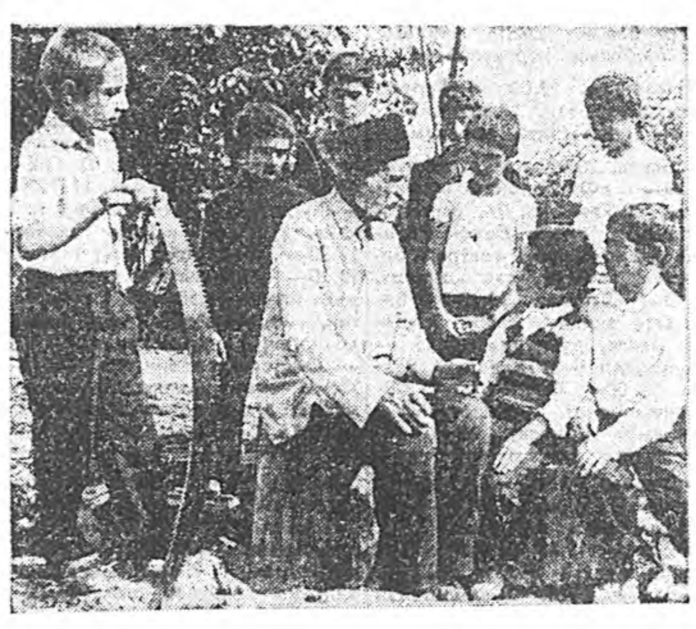
Һуралсал гээшэ багша һурагша хоёрой хамтын оролдолгоһоо сэхэ дулдыдадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ зүйл ха юм даа. Тиимэһээ коллективэйхиднай ухибүүдэйнгээ эдэбхи һонирхолые улам бадарган, һурагшадай ниитын эмхинүүдэй, нэн түрүүлэн ВЛКСМ-эй болон һурагшадай комитедүүдэй үүргые дээшэлүүлхын түлөө горитойхон оролдолго гаргана ха юм. Тиин мүнөө үеын һургуулиин багшанар пионернүүдэй болон комсомолшуудай эмхинүүдтэй нягта холбоо барисаа байгуулжа, тус эмхинүүдэй эдэбхитэй туһаламжын хүсөөр лэ һурагшадай мэдэсые үргэдхэхэ, гүнзэгыруулхэ аргатай болоно гээшэ. Энээнһээ уламжалан, багшанарнай иимэрхүү шухала зорилгонуудые урдаа табиһан юм: нэгэдэхеэр — аха классуудай һурагша бүхэндэ эрдэм мэдэсын хэды ехэ удха шанартай байһаниие зүбөөр ойлгуулха; хоёрдохёор— эдэ һурагшадай һуралсалые зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ; гурбадахяар —хүүгэдэй хэшээлһээ гадуур мэдэсээ үргэдхэхэдэнь туһалха; дүрбэдэхеэр — һургуулидаа мэдэжэ абаһан зүйлнүүдээ бодото ажабайдалда зүбөөр хэрэглүүлжэ тэдэниие һургаха. Гэхэ зуура, ухибүүдтэ иимэ нэгэ зүйл ойлгуулжа шадаха гээшэ тон шухала гэжэ һанагдаха байна. Багшанартаа магтуулхын түлөө бэшэ, харин олониитэдэ, Эхэ орондоо туһатай хүнүүд болохын тулада һайнаар һураха ёһотойб гэжэ һурагша бүхэн гүн сэдьхэлээрээ мэдэрхэ ёһотой. «Гурбахан» гэжэ сэгнэлтэһээ һаладаггүй һурагшадай үшөөл олон байһаниинь, отличнигуудай хүндын үшөөл бага байһаниинь энээниие эли бодоор гэршэлнэ ха юм. Дурсагдаһан илгаае багшанар комсомолой эмхиин эдэбхитэдтэй сугтаа усадхаха ёһотой. Һурагша бүхэнэй өөртөө ехэхэн эрилтэнүүдые табин һурахадань, ленинскэ зачёт горитойхон туһаламжа үзүүлдэг. Аха классуудай һурагшадай эдэбхи үүсхэлые бадаргаха хэрэгтэ хубиин уялганууд мүн лэ туһатай байдаг. Юуб гэхэдэ, эдэ уялгануудые абахадаа, ухибүүн бүхэн өөрынгөө бодото арга боломжонуудые сэгнэжэ үзөөд, «гурбахануудаа» усадхаха тухай бодомжолжо үздэг байна бшуу. Гадна ниитын аттестацида бага бэшэ анхаралаа хандуулнабди. Һуралсалдань, ниитын хүдэлмэридэ хабаадалгадань олон нүхэдэйнь үгэһэн сэгнэлтэ һурагшада ехэ удха шанартай байдаг.

Һурагшадай журамые бэхижүүлхэ хэрэгтэ багшанарнай гол анхаралаа хандуулна. Энээнгүйгөөр һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ амжалта туйлахамнай тон бэрхэтэй ха юм. Ухибүүдэй ухаан бодолые хурсадхан, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула нэн түрүүн тэдэнэйнгээ журам тухай бодожо үзэхэ ёһотойбди. Энээн тушаа СССР-эй гэгээрэлэй министрэй захиралта дотор тодорхойгоор хэлэгдэһэн юм.

Ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ гээшэ Коммунис партиин, бүгэдэ совет арадай харюусалга ехэтэй хэрэг мүн. Тиимэһээ ухибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, түрэлхид, үйлэдбэриин предприятинуудай ажалша коллективүүд, ниитын эмхи зургаанууд бүгэдөөрөө хабаадалсаха зэргэтэй.

Мүнөө коллектив доторнай КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээд, тэдэниие бэелүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүд абтанхай. Залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тулада манай һургуулиин багшанарай коллектив шармайн оролдожо хүдэлнэ гээшэ.

Б. ДОДОНОВА,
Хэжэнгын дунда һургуулиин директорэй орлогшо.

ҮНДЭР НАҺАТАНАЙ ХИЗААРТА

Азербайджанай ССР-эй хадата Лерикскэ, район үндэр наһатанайнгаа тоогоор республика дотороо түрүү һуури эзэлдэг. Хадата тосхонуудта зуу гараһан 140-өөд хүн ажаһуудаг. Тэдэнэй тоодо Зувуч тосхоной 103-тай Нифтулла Агаев ороно. Тэрэ 150 хүнтэй үнэр баян гэр бүлын үбгэ эсэгэ. Үндэр наһатай үбгэжөөл мүнөө хүрэтэрөө хүнгэн дорюун, бэснь элүүр энхэ зандаа. Гол түлэб һүнэй зүйлнүүдые, хилээмэ, овощ эдидэг. Бүхы наһаараа газар ажал хэдэг байһан Нифтулла Агаев мүнөөшье гар хооһон һуудаггүй. Гушанартайгаа хамта үбэлдөө түлихэ түлеэгээ бэлдэдэг, үбһэ сабшадаг, саад соогоо элдэб ажал хэдэг.

Ажабайдалай ехэ дүй дүршэлтэй үбгэжөөлэй зүбшөөл, заабарние тосхонойхиниинь анхаралтайгаар шагнадаг, халан абадаг. Үбгэжөөлдэ ухибүүд ехэл дуратай: Нифтулла үбгэжөөлэй хөөрөөн хадаа республикын тэрэнэй өөрынь хабаадалсаһан түүхэ ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нифтулла Агаев тосхоной ухибүүдэй дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

УРАН ЗОХЁОЛШО БА АЖАБАЙДАЛ

«БИ ҮЛЬГЭРШЭНБИ»

Москвагай драматург Лев Устиновай пьесэнүүд Финляндиһаа эхилээд, Япон хүрэтэр, Кипрһээ эхилээд, США хүрэтэр—хариин оронуудай 77 театрай сценэнүүд дээрэ табигдаһан намтартай. «Энэ хүхюунород хүн — мүнөө үе сагаймнай эгээл суута үльгэршэдэй нэгэн»,— гэжэ «Швабише Цайтунг» (ФРГ) газетэ тэмдэглээ һэн. Тиигэжэ тодорхойлхо үндэһэниинь—Лев Устиновай бэшэһэн «Модон хаан хүбүүн» гэжэ пьесээрнь табигдаһан зүжэг энэл ороной Ульм хотодо айхабтар амжалтатайгаар харуулагдаһан байгаа бшуу.

«Үльгэршэн» гэһэн үгөөр өөрөөшье Устинов зохёохы ажалайнгаа онсо шэнжые нэрлэдэг юм. «Би үльгэр бэшэдэг хүн бэшэб, харин би үльгэршэнби, тиимэһээ шэнэ үльгэрнүүдые ухаандаа ябууд зохёдог гээшэб. Түрэхын иимэл байгаа хүн бэшэ гүб? Юрэдөөл, саг соогоо үльгэршэн түрэһэнөө мэдэрээшэм ехэ зол жаргални мүн»,— гэжэ тэрэ бэшэһэн байдаг.

Гансашье Устиновай өөрэйнь зол жаргал бэшэ, харин тэрэнэй пьесэнүүдээр табигдаһан зүжэгүүдые хаража һуухадаа ээрэтэрээ, эгшэтэрээ энеэдэг, үй гашуудалдашье ухаангүйгөөр абтадаг, айһандаа шугшылдаад һуудаг, үгы гэбэл, альга ташан дэмжэжэ байһанаа элирхэйлдэг олон мянган ухибүүдэй (зарим ехэшүүлэйшье гээ һаа, алдуу болохогүй) зол жаргал мүн ёһотой даа.

Лев Устиновай пьесэнүүдэй нэрэнүүд орёо бэшэ, тон ойлгосотой тодо байдаг. Энэншье гайхаггүй, юуб гэхэдэ, тэрэнэй зурагладаг үйлэ хэрэгүүд, хүнүүдэй харилсаан, сэдьхэлэй мэдэрэл баһал тон юрын шэнжэтэй бшуу. Жэшээ дурдая. «Хрусталь зүрхэн» гэжэ пьесэ соо дэлгэр һайхан зүрхэнүүдые бүтээжэ, зоной дунда хубаадаг эдитэй доктор тухай домоглоно. «Инаг дура мэдэдэггүй хото»,— шэдитэ шэнжэтэй үльгэршүү фантази. Тэрэниие хараад байхадаа, инаг дураяа сэгнэдэггүйһөө, бэе бэедээ ёһотоор дурлажа шададаггүй боложо, хэды шэнээн гай хохидолдо оронобибди гэжэ үнэн зүрхэнһөө шаналхаар. «Инаг дурагүйгөөр, энеэдэ наадагүйгөөр, хасар дээгүүрээ халуун нулимса гоожуулангүйгөөр энэ дэлхэйдэ ажаһууха гээшэ эшхэбтэр үйтай хэрэг мүн»,— гэжэ Лев Устинов тоолодог байна. «Боошхотой зүгын тоһон» гэжэ пьесэнь үнэн һайхан сэдьхэлтэй ажалша зоной алдар солые магтан дуулаһан гимн... Үльгэрнүүд лэ һэн хойнонь эдэ пьесэнүүд соонь хара сагаанай тэмсэл гол һуури эзэлээ ааб даа. Зүгөөр драматург имагтал һайн муу, хара сагаан хоёрые зуришэлдүүлээд лэ, уран һайханай ондоо онол арга хэрэглэнэгүй гэхэ болсо һаа, тон буруу. Тэрэнэй зохёохы арга боломжо, шадабари һурагүй үргэн дэлисэтэй байха. Лев Устинов өөрөө иигэжэ гол зорилго тухайгаа хөөрэнэ:

— Хара ба сагаан, һайн ба муу гэһэн ойлгосонууд тон амяар амяарандаа байжа шадахагүй юм. Заал һаа холисолдодог... Хэды тиибэшье һаань, хүн али тэлыень баримталхаяа бодомжолжо үзэхэ, мэдэхэ ёһотой. Намайе имагтал хара сагаан хоёрой эбсэшэгүй тэмсэл бэшэ, харин тэдэнэй харилсаан, холисолдоон һонирхуулдаг гээшэ. Сагаанай илалтын эгээл дээдэ хэмжээе ойлгохом гэжэ һанаа һаа, досоодохи хараяа усадхажа, илажа гарагты гэхэ байнаб.

Лев Устинов үльгэрэй шэнжэтэй 23 пьесэ бэшэнхэй. Юундэ иитэрээ үльгэртэ дурлаһан хүн гээшэбта гэһэн асуудалдам харюусаха зуураа, драматург үнгэрһэн үе сагаа ой ухаандаа һэргээнэб.

— Минии эдир наһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнтай тудалдаа юм,—гэжэ тэрэ дурсана.— Би стрелково дивизидэ алба хээб.... Тиихэдээл дайнай хара хойшолонгые хоёр нюдөөрөө һайн үзэһэн байхаб. Шуһан, үй гашуудал, һандаагдаһан хото городууд ба хуби заяанууд. Тэрээндэл зуришүүлэн, бүхы сагаан, һайн һайхан эхитэй юумые үльгэрнүүд соогоо харуулхые оролдодог гээшэ бэшэ гүб? Дайнай жэлнүүдтэ ушарһан хүүгэдэй айнги шэг шарай, тэдэнэйнь нюдэнүүд намда хожомынь удаан мартагдашагүй бэлэй. Магад, тэрэнһээ боложо, үльгэрэй жанрта шэлжэжэшье болооб, хэн мэдэхэб. Зүгөөр минии үльгэрнүүд имагтал үнгэрһэн сагай суурян бэшэ, харин ерээдүйн ехэ сагые уряалһан домогтүүрээлгэ, тэрээндэ алба хэхэ зорилготой зохёолнууд мүн гэжэ һануулха хүсэлтэйб. Мүнөө үеын бишыхан хүүгэд өөрыгөө замбуулинай онгосодо һуугаад ниидэжэ ябаһаар холо харадаг ёһотой. Энэншье гайхалтай бэшэ юм ааб даа, юуб гэхэдэ, алхамшье бүхэндэнь — ракетэнүүд, замбуулинай онгосонууд тухай фильмүүд, нааданхайнууд, хөөрэлдөөнүүд. Харин бишыхан хүбүүн хибэс-самоледоор ниидэ гээ һаа, нюдөө ехэ болгоод, тан руу эрьелдэн хараад байхал. Хэйшан гэжэ юрын хибэс дээрэ ниидэхэ юм гэжэ асуужашье магадгүй. Юрэдөөл, ухааниинь арай шамай энээндэ хүрэхэ байха. Зүгөөр, имэ хибэс-самоледгүйгөөр ерээдүй тухай шэбшэһэнэйшье үлүү хаш. Юуб гэхэдэ, үльгэрһөө һабагшалагдаһан ухаанай гүйсые, би баталан хэлэхэ дүүрэн үндэһэтэйб, ямаршье техническэ дэбжэлтээр һэлгэжэ шадахагүйбди. Иимэл даа.

Лев Устинов жэлдээ нэгэл пьесэ бэшэдэг юм. Театрта бүхы хуби заяагаараа холбоотой энэ хүн киногойшье, телевидениишье захилаар юумэ бэшэдэггүй. Хэрбээ тэрэнэй сюжедээр ондоо хүнэй фильм табиха хүсэлтэй байгаа һаань, буруушаан арсадаггүй. Харин пьесээ бэшэжэ тушаажархёод, Устинов хүлеэдэг заншалтай. Шэнэ сюжедэй, шэнэ бодолой ерэхые хүлеэдэг. Урдань бэшэһэн пьесээ гү, али бусад зүйлөө тэрэ заһабарилха, дахин носохо ой ухааһаа дурагүй юм.

— Шадаал һаа, багые бэшэхэ, ехээр бодомжолхо гэһэн хуули би өөрөө өөртөө гаргаад, тэрэнэй баримталхые оролдодог гээшэб,— гэжэ драматург сэхээ хэлэнэ. — Өөрыгөөшье шалгажа үзэхэ, оршон дэлхэйгээшье анхаралтайгаар соносохо хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Тиигээд байгаа һаа, сюжедүүд оггтошье олдожо ядахагүй. Зүгөөр сюжет олдобол гээд бэшэжэ эхилхэ ёһо баһал буруу ааб даа. Хэрбээ тэрэ сюжедшни мүнөөдэрэй ажабайдалые мэдэрэлгэтэйш таараладаа һаань, үрэ гарахань лабтай.

Юрэдөө, Лев Устинов гэжэ драматургтай аша үрэтэйгөөр холбоо барисаа байгуулһан театрай коллективүүдые тоолоно захадань гараха гээшэ. бэрхэтэй хэрэг байшоо. Имагтал манай орон дотор 500 шахуу театр тэдэнэй пьесэнүүдээр табигдаһан 25 мянга гаран зүжэг хүн зондо харуулһан байна. Энэмнай сагаан сэдьхэлэй, эрэлхэг зоригой, үнэн сэхэ байлгын хэрэгтэ зорюулагдаһан 25 мянган хэшээл гээшэ ааб даа. Устиновай драматургитай нэгэтэл уулзаһан театрнууд хожомынь заабол тэрэнэй хүдэлмэринүүдтэ бусадаг заншалтай гэжэ эндэ һонирхон тэмдэглэгдээ. Энэ хэлэгшэмнай театрай совет коллективүүдтэ бэшэ, харин хилын саанахишье оронуудай театрнуудта сэхэ хабаатай. Жэшээлхэдэ, Стокгольмын «Рикстеатерн» табан жэлэй саада тээ «Инаг дура мэдэдэггүй хотье» найруулан табяа һаа, нёдондо «Амиды хүгжэмыень» хүн зондо харуулаа. Айхабтар амжалтатайгаар үнгэрһэн премьерын һүүлээр тус зүжэгые бүхы Швециин театрнууд табяа юм. Лев Устиновай хэдэн пьесэнүүд Кипрэй Национальна театрта табигдаһан, хожомынь тэрэнэй нэгэ пьесээр «Хахадлан хубаагдаһан арал» гэжэ олон серитэй үльгэр-фильм буулгагдаа бэлэй.

Эгээл мүнөө үедэ суута үльгэршэн Ганс Христиан Андерсенай түрэһэн нютаг болохо Даниин Оденсе хотодо Лев Устиновай «Амиды хүгжэм» найруулагдан табигдажа байнхай. Авторынь үльгэр-пьесынгээ түрүүшын зүжэгтэ уригданхай юм. Энэ хоёр онсо өөрсэ үльгэрэй ороной түлөөлэгшэдэй уулзахаяа байһан ушар гүнзэгы удха шанартай гээд һанагдана. Ушар юуб гэхэдэ, үнгэрһэн зуун жэлдэ ажаһууһан Андерсеншье, мүнөөнэй үльгэршэн Лев Устиновшье бүхы үе сагуудай, бүхы оронуудай хүүгэд болон ехэшүүлэй сэдьхэлдэ үльгэрэй мүнхэ байхые батална бшуу.

— Һүүлэй үедэ иимэ баримта досоогоо тэмдэглээб,— гэжэ Лев Устинов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Юуб гэхэдэ, 12—14 наһанай хүбүүд үльгэр харахаяа театр ерэдэг боложо байна. Урдань тэдэнэр саһаа урид боргожон эрэжэһэн хүнүүдбди гэжэ бэеэ харуулхые оролдодог, үльгэр гээ һаа, үтэр түргэн зайлан ошодог байһан юм шуу. Теэд юун болоо гээшэб? Юрэдөөл, мүнөө тэдэнэр даншье эртэ ехэ болон боргожолгые өөһэдөө иимэрхүүгээр буруушаажа эхилбэ гээшэ аабза. Энэнь һайн тэмдэг мүн. Юуб гэхэдэ, хүүгэд заал һаа бага наһанай дүүрэн намтартай байха зэргэтэй. Харин үльтэр тэрэ наһанайнь таһаршагүй нэгэ хуби бшуу. Ямаршье хүшэр хүндэ сагта хүбүүд үнэн зүб хэрэгэй илалтада батаар этигэдэг, бүхы юумэн һайнаар дүүрэхэ гэжэ найдан хүлеэдэг байгаа юм. Иимэ бата этигэл найдал тэдэнэр сэдьхэл зүрхэндөө бага наһанһаа хадагалжа ябадаг шуу, юуб гэхэдэ, энээндэ тэдэниие үнэохил үльгэрнай һургаа ха юм.

Юрий АЛЕКСАНДРОВ.
(АПН).

ИНДИИН ОЛОНИИТЫН МИТИНГ

ДЕЛИ. Эндэ болоһон Индиин олониитын митингдэ хабаадагшад Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхын түлөө һанаалаа мэдүүлһэн байна.

Совет-индиин хани барисаан имагтал манай хоёр ороной бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалай аша туһада шухала удха шанартай байна гэжэ хэлхсэ холбооной гүрэнэй министр Битхад Гадигил митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энэ хани барисаан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха талаар ашатай туһатай байна. Харилсаа холбоогоо бэхижүүлэн, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада, ядерна дайнай аюулда эсэргүүсэн хамтаараа тэмсэжэ, бүхы хүн түрэлтэнэй аюулгүйе бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байнабди.

ГРЕНАДАДАХИ БАЙДАЛ

МЕХИКЭ. Правительствын «Сүлөөтэ Гренада» гэжэ радиостанциин мэдээсэлэнэй ёһоор, Гренадын Джуэл гэдэг арадай хүдэлөөнэй партиин хүтэлбэридэ орёо арсалдаа хёмороонной болоһонһоо уламжалан, орон доторхи байдал улам түгшүүрилтэй болобо. Зэбсэгтэ хемороон боложо, тэрэнэй үедэ Гренадын премьер-министр Морис Бишоп болон хэдэн министр алуулаа.

Революционно сэрэгэй совет бүхы засагаа гартаа абаба. Радиогоор хандалга хэхэдээ, түни түбшэн, тэсэбэритэй байхыень арад зониие уряалаад, революциин хэрэгые хамгаалхаар шиидэнхэй байһан тухайдаа мэдүүлбэ.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

Ж. МАРШЕГЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ПАРИЖ. ФКП-гэй Генеральна секретарь Жорж Марше эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Франциин дотоодын политическэ орёо байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн байна. Зүүнэй хүсэнүүдэй нэгэдэлые таһалха зорилготой хархис этэгээдүүдэй ажал ябуулга нилээд эдэбхижэжэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Али бүхы асуудалнуудаар правительствын бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулганудые тэдэнэр буруушаана. Конституциин үндэһөөр бүгэдэ ниитын дуугаа үгэлгөөр һунгагдаһан мүнөөнэй правительствын хүсэндөө байлгые хархис хүсэнүүд һэжэгтэ оруулхые оролдоно. Олохон министрнүүдтэ —социалистнуудта, мүн коммунистнуудта—зүрюу харша хардалга гүрдэлгэнүүд дэлгэрүүлэгдэнэ. Тобшолон хэлэбэл, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбоое, эб эеые таһалхын тула бүхы юумэн хэгдэнэ.

Франциин экономическа хүндэ хүшэр байдалда имагтал зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд гэмтэй гээд хархис этэгээдүүд баталина гэжэ Ж. Марше мэдүүлбэ. Тад һөөргэ, тэдэнэй засаг барижа байха үедэ хүдэлмэригүйшүүлэй олошоролго хороогдоо, саарһан мүнгэнэй үнын уналга бага болгогдоо, ороной гадаадын худалдаа наймаан үргэдхэгдөө.

АВСТРИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХАНДАЛГА

ВЕНЭ. Мүнөө уласхоорондын байдал улам түгшүүрилтэй боложо, тэрэнэй хоншолонгуудһаа Европын хүн зон айжа һүрдэжэ байна гээд Австриин Республикын федеральна правительствын эндэ тараагдаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ.

1945 онһоо хойшо Европодо дайн байлдаан болоогүй гээшэ гэжэ документ дотор заагдана. Сэрэгэй хүсэнүүдэй тэнсүү байдал энэ талаар бага бэшэ нүлөө үзүүлһэн байна. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ аюулгүй байдалые бэхижүүлдэггүй, харин улам хёмороо зүришэлдөөгэй болгодог байна бшуу. Европо хадаа дэлхэй дээрэ бүү зэбсэгээр эгээл элбэг ехэ түби болоно. Тиимэһээ али бүхы хёмороо зүришэлдөөнүүдэй һужэрэлгэ аюул түбэгтэй байна.

Иимэ эрхэ байдалда ядерна буу зэбсэгтэй Европын оронуудта ехэ харюусалга олгогдоно. Ушар иимэһээ ядерна буу зэбсэгһээ арсаһан гүрэнүүд ядерна хёмороо зүришэлдөөндэ хохидоходоо болохо байна бшуу.

ОЛОН ЗОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

АФИНА. Грецидэ бүхэгрециин социалис хүдэлөөнэй (ПАСОК) засагаа гартаа абаһанһаа хойшо хоёр жэлэй ойдо зорюулагдажа, хахад миллион шахуу хүнэй хабаадалгатай митинг Афинын түбэй талмайнуудай нэгэндэ — Конституциин талмай дээрэ болобо.

ПАСОК-гай хүтэлбэрилэгшэ, премьер-министр Андреас Папандреу митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хани барисаан болон харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэһэн, ороной национальна аша туһада харюусаһан бэеэ дааһанхай байдалай политикые Греци уласхоорондын оршом соо бэелүүлхые оролдодог юм гэжэ тэмдэглээ. «Хэнэй—баруунай гү, али зүүнэй—тала баримтална гүт?—гэжэ бидэнэрһээ асуухадань, иигэжэ харюусанабди: бидэ эб найрамдалай тала баринабди, национальна аша туһаяа хамгаалнабди». Американ далита болон «Першинг-2» түхэлэй ракетэнүүдые Баруун Европын хэдэн оронуудай газар дээрэ тараан тодхохые Греци буруушаана гэжэ премьер-министр дахинаа баталаа. Эб найрамдал гү, али бүгэдэ ниитын хосорол бүхы хүнүүдэй урда тохёолдожо байна. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолгые хахад жэлээр хойшолуулха гэһэн Баруун Европын оронуудта зорюулжа Грециин оруулһан дурадхал хүсэндөө байһаар гэжэ А. Папандреу хэлэбэ.

ШУХАЛА УДХАТАЙ ТУҺАЛАМЖА

ХАНОЙ. Шулуу нүүрһэ малтан абаха талаар Вьетнамда Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжа республикын арадай ажахын энэ һалбариие хүгжөөлгэдэ шухала удха шанартай байна гэжэ СРВ-гэй ашагта малтамал шанаржуулгын ба нүүрһэнэй промышленностиин министр Нгуен Тян «Нян зан» газетэдэ толилуулһан статья соогоо бэшэнэ.

Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан олзоборилгын предприятинууд «хара алтанай» гол хубиие Вьетнамда үгэдэг байна. Республика дотор эгээл ехэ Каошон гэдэг нүүрһэнэй уурхай, орон дотороо түрүүшын «Монгзыонг» гэжэ шахта тэрэ тоодо ороно. Хүсэтэ шахтануудые, уурхайнуудые барихадань, Вьетнамда СССР туһалхаһаа гадна, тэдэниие мүнөөнэй оньһон техникээр, түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг, мүн нүүрһэнэй промышленностиин заһабарилгын-механическа предприятинуудые эмхидхэн байгуулхадань туһална. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ дүршэл шадабаритай хэдэн мянгаад инженернүүдые, техникүүдые һурган бэлдэхэдэнь тэрэ СРВ-дэ туһалһан байна.

НЬЮ-ЙОРК. «Олтирог дээрэ американ баазанууд үгы болог!», «Пуэрто-Рикын политическэ түрмэдэ байгшадта эрхэ сүлөө!»— Карибска далайн олтирогой гүрэн —Пуэрто-Рикэдэ США-гай колониальна политикада эсэргүү иимэ уряа лозунгнуудтай демонстраци болобо. ООН-ой байшангай дэргэдэ болоһон митингдэ хабаадаһан Национальна конгрессэй түлөөлэгшэд Пуэрто-Рикын бэеэ даанги байдалай түлөө, тэрэнэй арадай хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхын түлөө американ империализмда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркдо болоһон манифестацида хабаадагшад.

ТАСС.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ТАНИЛСАГТЫ: ФЕРГИСТЭН

«Ажалдаа шамдыт, яарагты!»—гэhэншүү хонгёо абяатай дохёое Сүхэ тосхондо ажаhуугшад үглөө бүхэндэ дууладаг юм.

Республикымнай үнинэй предприятинуудай нэгэн арhанай заводто буряадууд, ородууд, литовецууд болон бусад яhатан эбтэй зетэй нэгэ бүлэ боложе хүдэлдэг юм. Энэ заводто Фергистэниие мэдэхэгүй хүн гэжэ байхагүй. Энэ бүлын ажалай намтар ородой түрүүшын революциин жэлнүүдтэ эхилhэн түүхэтэй. Ровенско губерниин Боирты гэжэ нютагта ажаhуугша Казимир Фергис гэгшэ баяд ноёдто эсэргүүсэhэн революционно хүдэлөөндэ хабаадаhанайнгаа түлөө Сибирь сүлэгдэhэн байгаа. Тэрэ шэрүүн уларилтай үргэн ехэ дайда галжа ерээд, Сүхын арhанай заводто хүдэлжэ эхилээ hэн.

Тэрэнэй ехэ хүбүүн Казимир Казимирович эсэгынгээ наhаараа хэжэ ябаhан ажалайнь дүршэл шадабариие халан абажа, мүнөө дүшөөд жэлдэ арhа элдэн шанаржуулдаг цехтэ хүдэлнэ. Мүн тэрэнэй наhанайнь нүхэр Людмила Ивановна баhал тэды шэнээн хугасаа соо эндэ ажаллажа байнхай.

Он жэлнүүд түргэнөөр ябашадаг ха юм. Үхибүүдынь бэеэ хүсэжэ, эхэ, эсэгынгээ жэшээгээр арhанай заводто ажалайнгаа намтарые эхилэнхэй. Галинь— лаборантка. Лидань— оёдолой цехтэ хүдэлнэ. Юрий хүбүүниинь үбгэ эсэгынгээ мэргэжэлые арhа элдэн шанаржуулдаг цехтэ шудална.

Ажалайнгаа hүүлээр Фергистэн түхэреэн столойнгоо дэргэдэ сугларжа, газетэ, ном уншаха, телевизор хараха дуратай юм. Үглөөдэр үглөөгүүрнь тэдээндэ тон түрэл болоhон хонгёо дуутай дохёо Фергистэниие ажалай үндэр түйлалтануудта дахинаа уряалжа зэдэлхэ байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) Людмила Ивановна, Лида, Казимир Казимирович, Юрий Фергистэн.

Е. СУРМАЧАЙ фототекст.

СЛЁДТО ХАБААДАХАНЬ

Эдир аяншалагшадай эрхим отрядуудай Бүхэсоюзна слет байгша оной ноябрь hарада үнгэрэгдэхэ юм. Манай республикаhаа Бэшүүрэй районой Харланай найман жэлэй hургуулиин 7-дохи классай hурагша Баир Жигжитов энэ слёдто хабаадалсахаар бэлдэжэ байнхай.

«Агуу барилгануудай юрын үдэрнүүд» гэhэн шэглэлээр hургуулида ябуулагдадаг шэнжэлгэ-бэдэрэлгын хүдэлмэриин дүй дүршэл соггологдонхой. Жэшээлхэдэ, ажахынгаа түрүүшүүлэй түйлалтанууд, ВДНХ-да хабаадагшад тухай, ажалай, дайнай ветерануудтай уулзалганууд тухай материалнууд суглуулагданхай. Тракторай жолоодо эгээл түрүүлэн hууhан эхэнэрнүүд Д. Ж. Догсомова, Н. Д. Аюрова гэгшэдтэй уулзалганууд үхибүүдэй сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаа hэн.

Охин-Булагай совхозой гурбадахи отделенидэ үхибүүд ажалайнгаа табадахи четвертиин үедэ туhалдаг. Байгша ондо 1270 хони хайшалhан, hаалишадаар, мал адуулагшаар хүдэлhэн байна. Өөhэдынгөө хүсөөр нютагтаа стадион бараа бэлэй. Республикын 60 жэлэй ойн hайндэрые нютагаархидынь эндээ сугларжа тэмдэглээ hэн. Эдиршүүл куузику хурялга дээрэ шударгыгаар хүдэлөө.

Эдэ бүгэдэн тухай Баир Жигжитов слёдто суглараагшадта хөөрэжэ үгэхэ юм. Эб найрамдалай жасада оруулдаг хубита тухайгаа заатагүй дурдаха. hаяхана hургуулиин hурагшад өөhэдөө хүдэлжэ олоhон 140 түхэриг мүнгэеэ энэ жасада дамжуулаа hэн.

hургуулиин дэргэдэхи музейнүүдэй районно харалгада эндэхи музей эрхим гэжэ нёдондо сэгнэгдэhэн юм. Үхибүүдэй эдэ бүгэдэ hайшаалта хэрэгүүдтэ 7-дохи классые хүтэлбэрилэгшэ К. Ц. Жамбаловагай хубита ехэ.

Н. АЖЕЕВА.

ТАБАДАХЯА НЭЭГДЭБЭ

Һарhатын арадай театрайхид «Юбилейный сезон» гэжэ нэрлэгдэhэн концерт-зүжэгөөр шэнэ, табадахи сезоноо нээбэ.

Н. Б. Лопсонов энэ арадай театрые байгуулха хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулалсаhан юм. Мүнөө бэлигтэй залуу режиссёр Б. Галсанов эбтэй зетэй коллективые хүтэлнэ.

Багша С. Ширапов бухгалтер С. Цыдыпова хоёр театрай байгуулагдаhан сагhаа хойшо гол рольнуудые гүйсэдхэдэг, «хоёрдохи» хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнhөө хандадаг артистнар байха. Залуу багшанар С. Цыбиков, Д. Будаев, С. Гылыков, бухгалтер Ц-Х. Цыбикова, хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулиин директор Г. Бадмаев, киносетиин кассир Ц-Д. Ешидоржиева, Н. Ешеев, Д. Цыбанова, Г, Цыбикова болон бусад театрай хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаададаг юм.

Сезоноо нээhэн концерт-зүжэгынь харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Театрай артистнууд республикынгаа хүгжэмшэдэй болон поэдүүдэй уран бүтээлнүүдые шадамараар гүйсэдхөө. А. Ангархаевай «Арбан табанай hара» гэжэ зүжэгтэ В. Пантаевай «найруулан зохёоhон дууе Б-Х. Жигмитова гүйсэдхэжэ, харагшадые ехэтэ баясуулаа. Тиихэдэ hаяар табигдахаяа байhан Б. Галсановай «Этигэл» гэжэ зүжэгhөө хэhэг харагшадай үзэмжэдэ дурадхагдаhан байна.

Д-Н. ХАЛХАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

«ПРИБАЙКАЛЕЦ» ГАЗЕТЫН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Прибайкалиин районой «Прибайкалец» гэжэ газетын гаража эхилhээр байгша оной октябриин 18-да дүшэн жэл гүйсэбэ. Энэ хугасаа соо газетын редакциин болон типографиин хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр газетын табан мянга гаран номер барлагдаа.

Районой ажахынуудай хүгжэлтэ, олоной оролдолгоор түйлагдаhан үндэр амжалта, ажалай түрүүшүүл, түрүү дүй дүршэл тухай хөөрэhэн «Прибайкалец» газетын хуудаhануудые иража, hонирхолтой үйлэ хэрэгүүд, баримтануудые эндэ дурдалтай.

«Илалтын туг» гэжэ нэрлэгдэhэн газетын түрүүшын номер Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ гараhан юм. Хуушаржа шарлашаhан хуудаhануудтань фронтhоо ерэhэн мэдээсэлнүүд, нютагай хүбүүдэй бэшэhэн бэшэгүүд, «Бүхы юумэн Илалтада, бүхы юумэн фронтдо» гэhэн уряа доро габшагайгаар ажаллажа байhан хүн зон тухай материалнууд тэрэ жэлнүүдтэ олоор толилогдоо. Дайнай hүүлээрхи үедэ арадай ажахые hэргээн бодхоолго, шэнэ газар хахалалга, ажахынуудые томодхолго ба оньhожоруулга газетэдэ үргэнөөр харуулагдаа.

1965 оной апрелиин 11-hээ хойшо газетэ «Прибайкалец» гэжэ шэнэ нэрэтэй болобо. Мүнөө газетэ социалис мүрысөөн, түсэбтэ даабариин бэелүүлэгдэжэ байhан тухай үргэнөөр хөөрэнэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлнэ, ажалые гэдэргэнь татаhан ябадалнуудые шүүмжэлнэ. Энэ хэрэгтэ хүдөө болон эдир бэшэгшэд, ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, газетын хүдэлмэрилэгшэдтэ горитойхон туhа хүргэнэ.

«Прибайкалец» газетэ ажахын, ниитэ-политическэ, соёлой асуудалнуудые бэелүүлхэ, хүн зониие коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай түрүүшын туhалагшань болонхой. Энэ гол уялгаяа газетэ муу бэшээр дүүргэнэ.

Х. СОКТОЕВ.

АЖАЛША ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Хүдэлмэришэдэй элүүр энхые хамгаалха, амаралтын сагыень зүбөөр, аша туhатайгаар хэрэглэхэ асуудалнуудта Хандагайн леспромхозой профком ехэхэн анхарал хандуулдаг. Энэ предприятида зургаан зуугаад хүдэлмэришэд ажалладаг юм. Ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд амаралтаяа үнгэргэхэеэ курорт, санатори, амаралтын гэрнүүдтэ ошодог. Тэдэнэр гол түлэб республикынгаа «Аршан», Шэтын областьдо «Дарасун», Краснодарска хизаарай «Апшеронск», Львовско областиин «Трускавец», «Кисловодск» болон бусад курортнуудта амардаг байна.

Хүн зоной hайнаар амархын тула леспромхозой профком хүнгэлэлтэ хэдэг юм. Хүдэлмэришэд бүхы путевконуудай 20 процентые түлөөhэгүйгөөр абадаг, тиихэдэ бэшэнэйнь сэнгэй 30 процентые өөрынгөө мүнгөөр түлэдэг байна. Путевконууд ажалай түрүүшүүлдэ, врачhаа зууршалгатай хүнүүдтэ нэн түрүүн үгтэдэг. Томодхогдоhон бригадын бригадир Н. П. Никонов Крымскэ областиин «Северная Двина» гэжэ амаралтын байшанда, жолоошон Н. Г. Галкин Чехословакидахи «Карловы Вары» гэжэ суута курортдо түлөөhэгүй путевкеор амараа.

В. ХАРНАХОЕВ.

Хори.

СЭЛЭНГЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ:

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЭСТАФЕТЭ

«Эб найрамдалай эстафетэ» гэжэ нэрлэгдэhэн хэмжээ ябуулганууд Гусиноозерскын hургуулинуудта үнгэрэгдэбэ.

Баяр ёhололой линейкэ, политическэ зурагай конкурс, эб найрамдалай хүдэлөөниие дэмжэhэн жагсаалнууд нэгэ hарын туршада болоhон байна. Үхибүүд өөhэдынгөө плакат, уран зурагууд дээрэ, мүн үгэшье хэлэхэдээ, ядерна дайн дажарта бэлдэжэ байhан империалистнуудай харата муухай зорилгонуудые эрид буруушааа. hурагшад ажалай десантнуудые буулгажа, олоhон 678 түхэригөө Эб найрамдалай жасада оруулаа.

ДИСКОТЕКЫН ҮДЭШЭНҮҮД

ВЛКСМ-эй Гусиноозерскын горкомой эдэбхи үүсхэлээр «Юность» гэжэ кафедэ эмхидхэгдэhэн дискотекэ залуушуулай дунда мэдээжэ болонхой. Мүнөө үеын хүгжэмэй гол шэглэлнүүдтэй, мэдээжэ ансамбль, дуушад, композиторнуудай зохёохы намтартай танилсана, хүгжэмэй шэнэ бүтээлнүүдые шагнана. Гусиноозерско ГРЭС-эй слесарь С. Белых, эдир техникүүдэй станциин даагша А. Таратин гэгшэд дискотекэ бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

Б. АМОГОЛОНОВ.

БАГА ХЭМЖЭЭНЭЙ НОМУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

«Уран зохёолшод-классигууд бага хэмжээнэй номууд соо» гэжэ нэрлэгдэhэн выставкэ Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай библиотекэ соо нээгдэбэ. Выставкэ юугээрээ hонирхолтойб гэхэдэ, тэндэ 100 миллиметрэй хэмжээнhээ томо бэшэ зуу гаран номууд табигдаа. Эдэ жэжэхэн номууд совет полиграфиин түгэс хүгжэлтые гэршэлнэ.

Уншагшад өөhэдынгөө дуратай уран зохёолшодой бүтээлнүүдтэй дахинаа уулзаха аргатай байна. Жэшээлбэл, «Художественная литература» хэблэлээр гараhан Б. Лавреневой «Дүшэн нэгэдэхи», А. Твардовскиин «Василий Теркин», В. Шекспирэй сонедүүд, Л. Толстойн «Холстомер» ба «Крейцерова соната», Н. Лесковой «hалгайбша» болон бусад номууд эндэ табигданхай.

«Молодая гвардия» хэблэл Ленинскэ комсомолой байгуулагдаhаар 65 жэлэй ойдо зорюулжа, М. Шолоховой «Шэлэгдэмэл зохёолнууд», Р. Гамзатовай «Бэшэгүүд» гэhэн зохёолнуудые бага хэмжээгээр барлаhан байна. Сродой ба совет элитэ поэдүүд А. Пушкин, М. Лермонтов, Н. Некрасов, В. Маяковский, В. Брюсов, А. Блок, С. Есенин гэгшэдэй номуудые Ставрополиин номой хэблэл гоё hайханаар шэмэглэн барлаба.

Нёдондо Буряадай номой хэблэл Х. Намсараевай «Тиимэ байгаа hэн» гэhэн номые багахан хэмжээгээр барлажа, номдо дуратайшуулые баясуулаа бэлэй. Тэрэ мүнөө дээрээ республикымнай хэблэлээр гараhан бага хэмжээнэй түрүүшын ном болоно. Энээн шэнги гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн Буряадай уран зохёолшодой номуудые үшөөл хараха байхабди

Е. СМИРНОВ,
ВСГИК-гэй
ахамад багша.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Табан жэлэй бата алхам» — СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. Амаралтын үдэрэй репортаж. «Жаргалтай ажаhууха» — Р. Гаязовай статья. «Агуу Октябриин hайндэрэй ажалай вахтада» —мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Харьковай тугта орден ялараба» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда. Хэблэлэй шэнжэлэл. «Газетын гол темэ»— М. Хензыхеновэй статья. БАМ: «Эндэ город урган бодохо» — М. Бекетовэй статья. Хэhэн хэрэгэй нэрэ хүндэ. «Һүүлэй hүүлдэ өөрыгөө мэхэлхэш...» — Г. Афанасьевагай статья. «Ниитэ нэгэ полит-үдэр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ.

Гурбадахи хуудаhанда. СССР-эй үдэрнүүд МНР-тэ «Сэлэнгэ — эб найрамдалай мүрэн»—Ч. Гомбоинай статья. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Үбшэлөө hаа...» — Г. Ломановай статья. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. Телевидениин программа.

К. Т. БАРАБАНОВ

Буряад орондо Совет засагые тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадай нэгэн, союзна тусхайта пенсионер, 1926 онhоо КПСС-эй гэшүүн Константин Трофимович Барабанов наятай боложе ябатараа, 1983 оной октябриин 20-до наhа бараба.

К. Т. Барабанов 1903 ондо Дээдэ-Үдэ хотодо хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэhэн байгаа. Тэрэ эдир наhанhаа хойшо үлдэхэ даарахые үзэhэн юм.

1921 ондо К. Т. Барабанов Улаан Армиин зэргэдэ жагсажа, ЧОН-ой сэрэгшэ болоод, бандидуудые усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа hэн. 1923 ондо К. Т. Барабанов ВЛКСМ-дэ орожо, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан байна. 1924 ондо ВЛКСМ-эй Дээдэ-Үдын горкомой эдир пионернүүдэй бюрогой секретаряар хүдэлхые эльгээгдэ hэн. Удаань ВЛКСМ-эй Троицкосавска айкомой таhагые даагшаар, ВЛКСМ-эй Баргажанай болон Алайрай айкомуудай харюусалгата секретаряар хүдэлбэ.

1928 ондо К. Т. Барабанов партийна хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэжэ, ВКП(б)-гэй Алайрай айкомой секретариин орлогшоор, 1930 ондо ВКП(б)-гэй Дээдэ-Үдын айкомой секретариин орлогшоор, 1931 ондо ВКП(б)-гэй Агын айкомой секретариин орлогшоор хүдэлhэн, 1933 ондо ВКП(б)-гэй Боохоной айкомой секретаряар hунгагдаhан байгаа.

1935 онhоо ВКП(б)-гэй Буряадай обкомой хүдөө ажахын таhагай инструктораар, хүтэлбэрилхы партийна органуудай таhагые даагшын орлогшоор, совет-худалдаа наймаан ай таhагые даагшаар, хүдөө ажахын таhагые даагшаар хүдэлөө.

1942 ондо К. Т. Барабанов ВКП(б)-гэй Буряадай обкомой секретаряар hунгагдажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ хүдэлөө hэн.

1945 ондо К. Т. Барабанов ВКП(б)-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна эмхидхэлшэдэй дээдэ hургуулида hурахаар эльгээгдэбэ. Тэрэнээ дүүргээд, 1946 онhоо хойшо табан жэлэй турша соо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлөө, 1951 ондо эдеэ хоолой промышленностиин министрээр томилогдоо hэн. 1954 онhоо пенсидэ гаратараа Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таhагые даагшаар ажаллаhан байна.

Константин Трофимович ажабайдалай ехэ зам гаталаа. Партиин эльгээhэн бүхы газарта хүдэлхэдөө, К. Т. Барабанов партийна ехэ харюусалгатай, залан сэхэ, ажал хэрэгтээ бүтэмжэтэй hайнаар хандадаг, hайхан сэдьхэлтэй, түбшэн даруу зантай хүн, парти болон Эхэ орондоо хэлбэришэгүй үнэн сэхээр алба хэлгын гэршэ жэшээ харуулдаг байгаа.

Үнэн сэхээр ажаллаhанайнгаа, республикын социально-экономическа хүгжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулhанайнгаа түлөө К. Т. Барабанов Ажалай Улаан Тугай хоёр орденоор, олон медальнуудаар, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумуудэй Хүндэлэлэй грамотануу-

А. У. Модогоев, Б. С. Семенов, ... рюков, А, А. Бадиев, Л. В. Пота... Беляков, А. Д. Чукаев, А. С. Бе... Б. Н. Николаев, Б. И. Николаев, ... ньгш, М. М. Гаськов, Д-Н. Т. Рад... Крючков, В. Н. Башкеев, Л. Р. ... цов, Н. Б. Пивоваров, В. А. Сах... Ербанова, А. В. Башинов, И. В. Ч...

ТЕЛЕВИДЕНИ

Октябриин 23-hаа 27 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Зарядкадаа зогсогты. 9.50 — Баримтата фильмүүдэй программа. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 12.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.55 —«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.25 — 13.40 — Забhарлалга. 13.40 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 14.40 — Хүгжэмтэ киоск. 15.10 —Л. Леонов. «Золотая карета». Москвагай Бага Броннодохи драмын театрай табиhан зүжэг. 17.20 — «Бруно Себастьян Голос из Фриули» — итальян дуушан Б. Себастьянай хабаадалгатай дамжуулга (Югославиин телевидениин дамжуулга). 18.00 — «Үдэр бүриин ажал хэрэгүүд». «Нютаг нютагуудта шиидхэгдэнэ» гэhэн дамжуулгаhаа. Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилгэдэ партийна ба совет эмхинүүдэй хабаадалсажа байhан тухай. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Курска обкомой нэгэдэхи секретарь А. Ф. Гудков дамжуулгада хабаадалсаха. 19.00 — Уласхоорондын hонин. 19.45 — «Светлячок»— мультфильм. 19 55 — «Аяншалагшадай клуб». 20.55 — «Поцелуй» — телевизионно уран hайханай фильм. А. П. Чеховэй адли нэрэтэй рассказай удхаар найруулан буулгагдаhан фильм. 22.00 — «Время». 22.35 —Боксоор дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн. Италиhаа дамжуулагдаха. 23.50 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкадаа зогсогты». 9.15 — «Двадцать микрон пространства» — кардиологиин талаар хэгдэhэн шэнжэлгэнүүд тухай эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 — Согтой хүхюун мүрысөөн. 10.20 — «Энэ минии Ашхабад» — концерт. 10.45 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эхэнэрнүүд. «Динамо» (Новосибирск) — «Спартак» (Московско область). 11.20 — «Братиславадахи хүгжэмэй hайндэр». 11.50 — «Городецкая игрушка» — телевизионно баримтата фильм. 12.05 — «Ан амитадай аймаг». 13.05 — «Бүгэдэндэ хабаатай стадион». 13.35 — «Онтохондо айлшаар». «Приключения Буратино» (1-дэхи сери). 14.55— Хүндэ атлетикээр дэлхэйн

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8..55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55— Мультфильм. 10.05 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.05— «Онтохондо айлшаар». «Приключения Буратино» (1-дэхи сери). 12.35 — «СССР-эй арадуудай дуу, хатар». 13.05—Шэнэ hонин. 15.15 —Шэнэ hонин. 15.35— Баримтата фильмүүд, 16.15— «Мэдэхэ, шадаха бай». 17.05 —Т. Хренников. «Любовью за любовь»— баледэй хүгжэмhоо хэhэгүүд. 17.35— «Үхибүүдтэ ан амитадай гүлгэд тухай». 18.05— Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Ю. Вострелов баян дээрэ наадаха. 18.30—«Эжын hургуули».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 19.30— «Байгал»— мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.00— Мультфильм. 20.20— «Футболой шэнжэлэл». 20.50— С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай баледэй артистнуудай концерт. 22.00— «Время». 22.30— «Баримтата экран». 23.30— «Арадай аялга, дуунууд». 23.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Минск).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35— А. С. Грибоедов. «Горе от ума». 8-дахи класс. 10.05 — «Эрдэм ухаанай hонин». 10.35— А. С. Грибоедов. «Горе от ума». 11.05— —«hурагшадта хилээмэн тухай». 11.50— «Ород хэлэн». 12.20— «Актерой искусство». 13.20— Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 13.50— И. С. Никитин. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаhанууд». 14.40 — Обществоведени. КПСС-эй XXVI съезд ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ тухай. 15.10— «Манай дулаан

ВТОРНИК, 25.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8 55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Үхибүүдтэ ан амитадай гүлгэд тухай». 10.25—Баримтата фильм. 11.15— «Голубой портрет» — уран hайханай фильм. 12.40— РСФСР-эй арадай артист В. Третьяков скрипкэ дээрэ наадаха. 13.15—Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — ВЛКСМ-эй 65 жэлэй ойдо баримтата фильмүүд. 16.50 — «Бултанда зорюулагдаhан стадион». 17.20—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 17.50 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.20— «Байгал»— мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.50—Эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 19.10—«Манай партийна хэрэгүүд».

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— Киноэтюд. 20.05 —«Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн». 20.35 —Фильм-концерт. 21.00— С. В. Ильюшинэй нэрэмжэтэ авиационно конструкторска бюрогой 50 жэлэй ойдо баримтата фильм. 22.00— «Время». 22.35— Залуу дуушадай бүхэсоюзна конкурс. 24.00 —Баримтата фильм. 00.20— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.35 —Физикэ. 10-дахи класс. «Абяан». 10.05—Француз хэлэн. 10.35— Физикэ. 10-дахи класс. 11.05—«ПТУ-гай hурагшадта». «Гоё hайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 11.35— Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэhэ hуури». 8-дахи класс. 12.05— «Шатарай hургуули». 12.40— «Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэhэ hуури». 13.10— «Академик С. И. Вавилов». 13.55— Француз хэлэн. 14.25— «Прометейн үг залгамжалагшад». 15.25— «Байронай романтическа театр». 16.25— Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 16.30 — «Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда». 17.10— «Звездочка»—

СРЕДА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Аяншалагшадай клуб», 10.55 — «Таня»— уран hайханай фильм. 12.50 —« Карелиин арадай дуу, хатарай хүгжэм духовой оркестр наадаха». 13.10 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.55 — «Березка» хатарха. 16.40 — Мультфильм. 16.55 — Гүрэнэй Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай академическэ оркестрэй концерт. 17.30 — Телеочерк.

Улаан-Үдэ. 18.15 —« Арадай хиналтын экран». 18.55— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — Баримтата фильм. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Саяан». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 20.50 — «Вэятка»— уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.35 —«Вэятка» (2-дохи сери). 23.55 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. Спартак» —«Трактор».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 — Географи. Карпадууд, Крым, Кавказ. 10.05 — Немец хэлэн. 10.35 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05— «ПТУ-гай hурагшадта» Юрэнхы биологи. «Ан амитадай аймагай хүгжэлтэ». 11.35 — Хүгжэм. 5-дахи класс. Бетховеной «5-дахи симфони». 12.05 — «Манай саад». 12.40 — Хүгжэм. 5-дахи класс. Бетховеной «5-дахи симфони». 13.10 — Н. Г. Чернышевский «Что делать». 9-дэхи класс. 13.35 — «Нэгэ хушалта доро шубууд ба ан амитад». 14.05 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.15 — Немец хэлэн. 14.45 — Н. В. Гоголь, «Шинель». 15.15 — «Эллинизмын үе сагай искусство». 15.45 — Мори hорилгын спортоор уласхоорондын мүрысөөн. 16.30— Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 16.35 — Түймэр сараха темээр баримтата фильмүүд. 17.15 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 17.45 — Соносхол-

ЧЕТВЕРГ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Жгучая тайна века» — баримтата фильм. 10.55 — «Взятка» — уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 13.20 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15 35 —Баримтата фильмүүд. 16.55 — «Булад яажа хатуужааб». «Н. Островскиин зохёохы ажал ябуулга тухай».

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Халаан» — тележурнал (буряадаар). 18.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 18.15 — Буркоопсоюзай 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дамжуулга. 18.45 — «Сасуутан» — киножурнал.

Москва. 19.00 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет». «Хоёр дэлхэй — хоёр политика». 19.30 —Мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00— Горький хотын баянистнуудай хүүгэдэй оркестрэй концерт.

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45 — «Я шагаю по Москве» — уран hайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — СССР-эй арадай артистнууд А. И. Степанова, М. И. Прудкин, В. И. Качалов болон Л. М. Леонидов тухай. 23.25 — Концерт. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35—М. Ю. Лермонтов. «Мцыри». 7-дохи класс. 10.10—Испан хэлэн. 10.40 — М. Ю. Лермонтов. «Мцыри». 7-дохи класс. 11.15—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.35— Зоологи. 7-дохи класс. 12.00— «Таанадта, түрэлхид». 12.30— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.40—Зоологи. 7-дохи класс. 13.05—Түүхэ. «Эртэ урдын Египедэй соёл». 13.35—«О, минии Дельвиг...» 14.35—Испан хэлэн. 15.05—«Дожить до рассвета»—уран hайханай фильм. 16.20—Шэнэ hонин. 17.40 — Концерт. 18 15—«Шатарай hургуули». 18.45—«Зураг бүхэндэнь — наран».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хүгжэм-

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор — 2-50-96. приемная — 2.54 — 54 зам. редактора 2-68-08 редактора — 2-62-62 отв. секретарь — 2-50-52 секретариат — 2-66-76. отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35. сельского хозяйства — 2-64-36. 2-63-86 советского строительства и быта — 2-69-58 культуры и школ — 2-60-21. 2-57-63 информации — 2-60-91 переводов — 2-54-93 писем и селькоров — 2-67-81. корректорская — 2-33-61 выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го... ственного комитета Бурятской А... делам издательств полиграфии... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Лен... Н-00641. Заказ № 244. Индекс...